

Møte onsdag den 5. februar 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 41):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Sak nr. 1 [10:00:30]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at utenriksminister Børge Brende og statsrådene Monica Mæland og Sylvi Listhaug vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Else-May Botten.

Else-May Botten (A) [10:01:05]: Mitt spørsmål går til næringsministeren. Næringsministeren og jeg var på Haguesundkonferansen i går. Der var næringslivet veldig tydelig på rammevilkår, som de er opptatt av, og det de snakket mest om, var regjeringens innskjerping av permitteringsreglene og at dette må snus. Det har blitt dyrere og vanskeligere å bli permittert.

Westcon, som er et verft, har sett seg nødt til å si opp 20 ansatte etter at det nye regelverket ble innført. Denne innstrammingen er absolutt ikke et vekstfremmende tiltak, men veksthemmende for næringslivet.

Den maritime næringen var klar på at regjeringen må lytte til deres og mange andres innspill – ikke minst lytte til LO, NHO, Rederiforbundet og Norsk Industri. Vil næringsministeren være næringens støttespiller og jobbe for at regjeringen snur i denne saken?

Statsråd Monica Mæland [10:02:12]: La meg først si at permitteringsreglene som vi har i Norge, er viktige, og de er gode. Så er det riktig at det er gjort noen innskjerpinger fra regjeringens side. Dette er regler som bare har vært i kraft i vel fire uker. Jeg har sagt at vi skal følge utviklingen nøye. Det kan være at vi ser flere oppsigelser. I så fall er dette noe vi må følge. Hele hensikten med permitteringsreglene er altså å holde på en arbeidsstokk i en begrenset periode. Den perioden bør ikke vare for lenge. Og det er slik at man i permitteringsperioden ikke er aktiv arbeidssøkende. Hvis det er slik at vi ser flere oppsigelser, men der arbeidstakerne får nytt arbeid, så er det én situasjon. Hvis vi ser flere oppsigelser som medfører arbeidsledighet, så er det en annen situasjon.

Jeg mottok innspillene – som representanten – i går. Jeg har sagt at vi skal følge dette nøye, men det er ikke slik at vi etter fire ukers virketid kan konkludere om disse reglene.

Else-May Botten (A) [10:03:17]: Næringsministeren snakket mye om kompetansebygging og økt konkurransekraft. Med disse innstrammingene skjer jo det motsatte, for konsekvensene er jo at bedriftene som møter en svikt i markedet, må si opp sine ansatte og mister dyrebare kompetanse, og ansatte går en usikker tid i møte. Jeg mener at det er en tap-tap-situasjon som statsråden må ta på alvor.

I Norge har vi sterke tradisjoner for et trepartssamarbeid. I denne saken står jo arbeidsgiver- og arbeidstakersiden i lag, mens regjeringen er imot.

Kan vi få en lovnad fra statsråden om at hun vil bidra til å reversere disse innstrammingene helt konkret, eller mener statsråden at det går så bra i norsk næringsliv at vekstfremmende tiltak – eller «veksthemmende tiltak», faktisk – må være med og bidra til å dempe veksten?

Statsråd Monica Mæland [10:04:11]: I motsetning til representanten er jeg altså ikke beredt til å konkludere om regler som har virket i fire uker. Vi må bruke mer tid på å se på virkningen av reglene. Permitteringsreglene er viktige, og de er ment å hjelpe næringslivet, og det jeg kan gi et løfte om, er at vi selvsagt skal følge denne utviklingen veldig nøye. Men det er altså en forskjell på om mennesker som får oppsigelse, får nytt arbeid fort, eller om de ikke gjør det. Dette er altså en situasjon der man skal spare på en arbeidsstokk i en begrenset periode. Nå må vi følge utviklingen nøye, og det gjør vi, selvsagt.

Presidenten: Da åpnes det for oppfølgingsspørsmål – først Line Henriette Hemdal.

Line Henriette Hemdal (KrF) [10:04:58]: Vi i Kristelig Folkeparti tar statsrådets ord på alvor, om at hun vil følge denne utviklingen nøye. Hensikten med de endringene som skjedde ved juletid, var jo å styrke arbeidslinjen, det var å få bedre fleksibilitet, ikke å svekke fleksibiliteten.

Når vi nå ser at disse regelendringene eventuelt kan komme til å ha negative konsekvenser, er mitt spørsmål til statsråden: Hvilke tiltak ser statsråden for seg at hun kan innføre på andre områder for å bøte på disse eventuelt negative konsekvensene som kan komme?

Statsråd Monica Mæland [10:05:42]: Som sagt tror jeg det er altfor tidlig både å konkludere og vurdere alternative tiltak. Vi har veldig gode permitteringsregler fortsatt. Det skal vi ha. Vi skal sørge for at også sesongbetont arbeid og industri kan holde på arbeidstakere i en gitt periode. Men det er et mål at flest mulig er i arbeid, og det er jo et problem at jo lenger den permitteringsperioden varer, jo mindre aktiv er man som arbeidssøkende. Så mitt utgangspunkt nå er at disse reglene er gode. Vi må følge dem. Og det å slutte at noen bedrifter har gått til oppsigelse heller enn permittering – det får vi bare se hvordan utvikler seg videre før vi kommer med forslag til endringer eller forslag til en alternativ måte å løse dette på. Vi har et regelverk nå som er godt, og som jeg mener vi må følge litt lenger enn fire uker.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:06:45]: Permitteringsordninga er en utrolig viktig ordning, for den sikrer at bedriftene kan ha fagfolk – uavhengig av konjunkturer, uavhengig av produksjonssvingninger og sesongvariasjoner.

Den nye regjeringa har jo i sin tilleggsproposisjon gått inn for at en skulle stramme inn. Det ble det lite av. Det er jo riktig å stramme inn dersom det er misbruk; dersom det er misbruk av enhver ordning, så bør en stramme inn. Det vi snakker om her, er altså dagpenger under permittering, som er et viktig virkemiddel både for arbeidstaker og for arbeidsgiver.

Mitt spørsmål er: Hvilket misbruk er det regjeringa ser forekommer her, som en ønsker å slå ned på og dermed ønsker å stramme til? Hvis det ikke er misbruk, så bør en vel ikke stramme til?

Statsråd Monica Mæland [10:07:30]: Det var ikke misbruk som lå til grunn for en endring av reglene; det var et ønske om at færrest mulig er ute av arbeidslivet i lengre perioder. I 2012 var gjennomsnittet av permitterte 5 000. Det er nærmere 9 000 færre enn for året 2009. Så det blir stadig færre som går permittert, og det betyr at behovet for ordningen er mindre. For dem som skal bruke ordningen, skal vi ha gode regler, og det har vi, men vi ønsker altså at flest mulig skal være i arbeid.

Presidenten: Ingrid Heggø – til oppfølgings-spørsmål.

Ingrid Heggø (A) [10:08:25]: Eg vil minna næringsministaren på at det er forskjell på kor lett det er å få arbeid, alt etter kvar ein bur rundt omkring i landet. Det er ikkje alt som er slik som i Oslo.

På måndag var eg på Elkem Bremanger. Dei var veldig uroa over den auken som hadde skjedd i kostnader til bedrifta, nettopp når det gjeld permitteringsreglane. Eg lurar litt på: Kor lang tid ser ministeren for seg at det må gå før ho er villig til å gripa inn, når ein ser resultatet av desse reglane?

Dei tilsette er jo bedrifta sine viktigaste kort. Er det berre i festttalar, eller meiner ein faktisk noko med det? Har ministeren forståing for næringslivet sin kritikk, for at norske bedrifter får svekte konkurransevilkår i ei tid der regjeringa sjølv har tru på at det vert meir permitteringar?

Statsråd Monica Mæland [10:09:21]: Jeg kjenner godt til forskjellene i landet, og jeg er antagelig en av dem som kjenner minst til situasjonen i Oslo, hvis det var poenget.

Vi lytter nøye til næringslivet, vi hører på de innspill som kommer, og det er godt grunnlag for at enhver endring vil medføre både debatt og spekulasjoner om hva som faktisk vil skje. Vi har sett en betydelig nedgang i antall permitterte. Det er veldig bra. De som er permittert, bør være det i en så kort periode som mulig.

Og jeg kan bare gjenta at fire ukers virketid for en for-

skrift, ikke på langt nær danner grunnlag for å trekke noen konklusjoner.

Presidenten: Johnny Ingebrigtsen – til oppfølgings-spørsmål.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:10:11]: Statsråden sier her at permitteringsreglene er gode, og intensjonen er at man skal holde på en arbeidsstokk.

Jeg har 34 års fartstid som bedriftseier og -driver, og jeg har lært meg at det ikke holder bare å følge med, som statsråden sier, man må også handle. I den senere tid har vi lest og hørt, og vi har snakket med bedrifter, bedriftseiere og arbeidere, og bedriftene tvinges til å gi fra seg den viktige kompetansen som arbeidskraft er, gjennom oppsigelser som følge av den ekstra bedriftsskatten med tilhørende permitteringsregler, som vi har vedtatt.

Hva vil statsråden si til de menneskene som mister jobben på grunn av denne politikken?

Statsråd Monica Mæland [10:11:00]: Vi har gode permitteringsregler, og det skal vi fortsatt ha. Vi har også en god næringslivspolitik. Når jeg møter næringslivet rundt omkring i hele landet, er de veldig glade for statsbudsjettet, som bl.a. inneholder vekstfremmende skatteutt og en betydelig satsing på infrastruktur. Dette er viktig.

Vi får reaksjoner på de nye permitteringsreglene. Dem skal vi lytte til, men det er for tidlig – etter fire uker – å konkludere med at dette virker mot sin hensikt. Det mener jeg ikke er situasjonen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:11:45]: De kjente tusenårsmaalene, som skal hjelpe oss med å bekjempe fattigdom, skal være nådd innen 2015, og vi ser store framskritt. For 15–20 år siden var det 35 000–40 000 barn som døde hver eneste dag før de fylte fem år. I dag er tallet nede i «bare» 17 000–18 000 barn som dør hver eneste dag før de fyller fem år.

Samtidig er det store utfordringer. Det er fortsatt én milliard mennesker som lever i ekstrem fattigdom. Derfor er det etter vår mening viktig å vri mer bistand over til utdanning, helse og næringsutvikling og skape arbeidsplasser for de fattigste.

Utdanning er viktig for å bygge demokrati. Det er viktig for å bygge kunnskap, som igjen kan skape arbeidsplasser. Spesielt jenters utdanning er viktig, fordi det utdanner en hel familie. Jeg vet at senere i dag skal utenriksministeren og kronprinsessen være med og åpne en utstilling om barnebruder. Dessverre er det 14 millioner mindreårige jenter som blir tvangsgiftet hvert eneste år, ifølge FNs tall.

Det viser seg også at hvis man utdanner jenter, gifter de seg senere, og man kan da bekjempe de viktige problemene.

Det er ingen tvil om at bistand er viktig. OECD evaluerte nettopp norsk bistand, og de sa at norsk bistand hovedsakelig er god, men at det også er et forbedringspotensial.

De sa at konsentrasjonen av bistanden kan være om

færre land, eller at det meste av pengene går til noen utvalgte land.

De sa at vi må bli bedre på handel, slik at de fattigste kan selge sine varer.

De sa at skogpengene som vi setter av, kan brukes bedre enn det gjøres i dag.

De sa at stortingsmeldingene som den rød-grønne regjeringa lagde, var for lite konkrete.

De sa at det var store muligheter til å bruke oljefondet til å investere i fattige land. Verden er i endring, så det er mange land der som vokser fram, og det vil gi god avkastning.

De sa også at samstemthet-rapportene var for lite fruktbare: Vi gir med den ene hånden, men vi tar for mye tilbake med den andre.

Mitt spørsmål er: Hvordan vil utenriksministeren følge opp den rapporten, som han sa var veldig god, og som han ønsker å følge opp?

Utenriksminister Børge Brende [10:14:07]: Takk for et veldig viktig spørsmål, og mange av premissene i spørsmålet kan jeg slutte meg fullt ut til.

Det er viktig for Norge nå å ta på alvor den OECD-rapporten som ble lagt på bordet. Den var veldig konstruktiv. Den ga anerkjennelse til Norge for å ha en fremtidsrettet utviklingspolitikk, men vi kan også forbedre den.

Vi driver utviklingsbistand i 112 forskjellige land. OECD sier at det nok er i overkant av hva som er effektivt, og hvis vi konsentrerer dette noe mer, kan vi få mer igjen for pengene, og vi kan også følge opp dette mer.

OECD anbefaler oss også å gjøre mer på næringsutvikling. Det å få et u-land til å gå fra å være fattig til å bli et mellominntektsland, er noe av det mest komplekse man kan gjøre, både i økonomisk teori og når det gjelder hvordan man generelt skal bidra best til dette. Men OECD sier at det er en forutsetning å ha en kritisk masse av investeringer og privat sektor som investerer i arbeidsplasser og skaper arbeidsplasser. Så regjeringen vil også i større grad tilrettelegge for en robust privat sektor.

Det er også riktig, som representanten understreker, at vi må ha et enda sterkere fokus og søkelys på dette med effektivitet i bistanden generelt. Vi må ha bedre kontrollsystemer og en klarere profil når det gjelder å bekjempe korrupsjon. I mange land forsvinner faktisk 20 pst. av verdiskapingen i korrupsjon. Det er uakseptabelt, og Norge må støtte opp om prosesser som styrker disse mekanismene i landene.

Man kan ikke bare se på utvikling som bare utviklingshjelp, som også representanten understreker. Handel, f.eks. tilgang til våre markeder, er for mange u-land viktigere enn den faktiske bistanden vi kommer med. Utenlandske investeringer i disse u-landene er også viktigere enn bistanden.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:16:11]: Jeg takker for et godt svar. Langt på vei kan jeg også være enig i premissene til utenriksministerens svar. Det viser også at det kommer til å skje en del endringer på feltet.

OECD-rapporten sa som sagt bl.a. at samstemthet-rap-

portene som leveres i dag, blir kontrollert av hver enkelt minister, så hvis utenriksministeren ønsker å ha kritikk på andre ministres områder, må de godkjenne kritikken – noe som ikke kommer til skje. Det viser at hvis en skal få til den samstemtheten i politikken, for å skape en best mulig utvikling, må en gjøre noe med det.

Jeg er glad for at utenriksministeren er så offensiv på investeringer, for jeg tror, som også OECD påpeker, at vi har enorme muligheter til å bruke oljefondet til å investere i fattige land, noe som kan både gi god avkastning og samtidig skape arbeidsplasser.

Mitt spørsmål er: Når vi ser at det kommer en del endringer, og Kristelig Folkeparti er langt på vei enig i mye av det, vil utenriksministeren komme til Stortinget med en redegjørelse, slik at Stortinget kan få en god debatt om de viktige endringene som kan komme?

Utenriksminister Børge Brende [10:17:13]: Jeg vil gjerne redegjøre for Stortinget om en fremtidsrettet utviklingspolitikk. Først kommer den utenrikspolitiske redegjørelsen i løpet av våren, hvor også det vil være et viktig element.

Det representanten også tok opp i sitt første spørsmål, var dette med utdanning. Utdanning er en forutsetning for utvikling. Dessverre har utdanningselementet i den norske bistanden gått ned fra omtrent 10 pst. av bistanden i 2005 til nå å være rundt 5 pst. Jeg er enig med representanten i at vi må løfte utdanning som et viktig element. Hvis ikke jenter får tilgang på utdanning, blir det ingen utvikling i det landet. Det er også et element som vi vil komme tilbake til, og som vi vil følge opp.

Utvikling er krevende, men som president Obama sier: Da hans far forlot Kenya i 1960, var de på samme utviklingsnivå som Sør-Korea. I dag har Sør-Korea et BNP per innbygger som er 20 ganger så stort som i Kenya. Det tror jeg man har noe å lære av når det gjelder privat sektors rolle.

Presidenten: Det åpnes for tre oppfølgingsspørsmål – først Astrid Aarhus Byrknes.

Astrid Aarhus Byrknes (KrF) [10:18:39]: Eitt av dei punkta som regjeringa har varsla at dei vil sjå på, er større geografisk konsentrasjon av norsk utviklingsbistand. OECD-rapporten, som nyleg blei offentliggjort, peikar på at dei 20 største mottakarane av norsk bistand over tid har fått ein kraftig reduksjon av sin del av bistandsbudsjettet. Frå Kristeleg Folkeparti si side er vi positive til ein slik gjennomgang for å konsentrera meir av den store, langsiktige stat-til-stat-bistanden om færre land.

Vi treng derimot ikkje ha same tilnærming til den innsatsen som frivillige organisasjonar gjer i samarbeid med sine partnerorganisasjonar. Med små middel gjer desse ein uvurderleg innsats. Skal dei frivillige organisasjonane få utnytta sine særlege fortrinn, må dei kunna gjera slik innsats i samarbeid med sine partnerorganisasjonar utan å vera underlagde den same geografiske avgrensing som den tungen stat-til-stat-bistanden.

Er utanriksministeren enig i dette?

Utenriksminister Børge Brende [10:19:42]: Takk for spørsmålet og takk også for tilslutningen til det generelle prinsipp om konsentrasjon. Nå er ikke konsentrasjon i seg selv et mål, men det som OECD også slår fast i rapporten, er at hvis du driver utviklingshjelp i 112 land, krever det mye byråkrati og administrasjon, og man må påse at den bistanden kommer frem til dem som trenger den, og at den virker slik den skal virke. Der har vi et stort ansvar. Ofte ser man på administrasjonskostnadene, og man skal ikke se seg blind på dem, for det å ha god oppfølging og gode revisorer øker administrasjonskostnadene, men det reduserer mulighetene for misbruk.

Når det gjelder de frivillige organisasjonene som gjennom norske midler driver bistand i veldig mange land, er jo ikke norske myndigheter fritatt fra å følge opp om de pengene blir brukt korrekt, så også her må vi ha mye av den kompetansen som vi må ha når det gjelder bistand fra stat til stat. Jeg håper at vi kan ha en god dialog med både Stortinget og de frivillige organisasjonene om hvordan vi skal greie å opprettholde mangfoldet, men samtidig avbyråkratisere dette.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:20:59]: Det er lett å gi tilslutning til prinsippet om større konsentrasjon, men det hele Bistands-Norge venter på, er jo et signal fra utenriksministeren om hvilke land han vil kutte ut. Det henger sammen med det Kristelig Folkepartis representant var inne på, at veldig mange små organisasjoner i Norge jobber med menneskerettighetsorganisasjoner i Latin-Amerika, med kvinnegrupper over hele verden. Det som er viktig i bistandspolitikken, er at vi driver stat-til-stat-bistand med enkelte land, men i de fleste land i verden handler det om å bygge opp en styreform, et sivilt samfunn, hvor folk har anledning til å delta, og hvor det er demokrati. Jeg vil, i likhet med Kristelig Folkeparti, gi et veldig sterkt signal om at jeg mener at denne formen for bistand er veldig viktig å fortsette, og at man da ikke må se seg blind på prinsippet om at man skal redusere antall land for enhver pris.

Mitt spørsmål til utenriksministeren er: Hvilke land og deler av verden vil han kutte?

Utenriksminister Børge Brende [10:21:56]: Jeg synes det er interessant å merke seg at representanten Huitfeldt nå har det veldig travelt med å følge opp dette prinsippet om konsentrasjon og få et svar fra regjeringen. For få uker siden fikk jeg en OECD-rapport på bordet som anbefaler å konsentrere norsk bistand noe mer, fordi vi taper for mye penger på å være så spredt, for da får vi mindre effekt igjen av bistanden. Dette må jeg selvsagt ta på alvor. Jeg synes ikke jeg gjør jobben min hvis jeg ikke gjennomgår dette. Men på grunn av at det er mange organisasjoner og mange land involvert, kan ikke jeg i løpet av noen få uker komme til disse konklusjonene. Jeg må nå si at dette er et prinsipp som vi vil se nærmere på. Vi vil konsentrere, men vi må også ha en god dialog med det sivile samfunn. Vi må ha en faglig, bred utredning i departementet, og vi

må også tenke gjennom bl.a. de spørsmålene som representanten tok opp om urfolks rettigheter o.l. Dette vil vi kunne konkludere med i budsjettet for 2015.

Presidenten: Bård Vegar Solhjell – til oppfølgings-spørsmål.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:23:09]: Eg merkar meg at utanriksministeren no er vorten oppteken av prosentdelar innanfor bistandspolitikken. Det er interessant. Sist han var i Stortinget var tonen ein annan, men eg lovar å merke meg det til neste budsjettframlegging.

Eg vil spørje om bistanden til eit land som ifølgje ein forskar eg snakka med, aldri har vore nemnt i ein spørjetime i Stortinget nokon gong, nemleg Den sentralafrikanske republikk. Der har ein antakeleg den verste humanitære katastrofen i verda no. Minst ein halv million er på flukt, og millionar svelt i eit land som i realiteten ikkje fungerer. Dei har ikkje politi, ikkje forsvar, ikkje helsevesen som fungerer, ikkje skule- og utdanningssystem. Dei har hatt mange tiår med vanstyre, men er no i ein akutt konfliktsituasjon og ein akutt humanitær situasjon. Utanrikskomiteen var nyleg i FN, og eg vil kalle det eit desperat rop om hjelp, for det er ingen stormakter som har interesse, ingen land som bryr seg, og dei får ikkje mobilisert det dei kan. Noreg har no gjeve 6 mill. kr meir. Det er bra. Men vil Noreg ta leiinga i ei storstilla humanitær internasjonal satsing gjennom FN for det landet i verda som kanskje treng oss aller mest no?

Utenriksminister Børge Brende [10:24:17]: I likhet med situasjonen i Syria er utviklingen i Den sentralafrikanske republikk nå svært bekymringsfull. En av de første tingene jeg gjorde som ny utenriksminister, var å øke bevilgningene til Den sentralafrikanske republikk i desember. Jeg fulgte også opp med en bevilgningsøkning for to dager siden etter samtaler jeg hadde i Addis Abeba med ledelsen i Den afrikanske union, som nå også skal sende fredsbevarende styrker til Den sentralafrikanske republikk etter mandat fra FNs sikkerhetsråd.

Den humanitære krisen og de stridighetene, den borgerkrigen, som nå utspiller seg i republikken, er svært alvorlig. Det er tilfældige drap, det er overgrep, og det er mangel på alle basisvarer. Norge vil fortsette å stille opp, og vi tar også gjerne en ledelse på det humanitære området bl.a. når det gjelder bevilgninger. Men jeg vil minne om at Frankrike, som medlem av Sikkerhetsrådet, var tidlig ute med å sende styrker inn i Den sentralafrikanske republikk, så alle har jo ikke vært fraværende.

Presidenten: Presidenten vil åpne for et fjerde oppfølgings-spørsmål, fra Rasmus Hansson.

Rasmus Hansson (MDG) [10:25:33]: Jeg hilser velkommen statsrådets klare signal om økt norsk fokus på å stimulere næringslivet i våre bistandspartnerland. Det foregår for tida en interessant debatt om hvorvidt Statens pensjonsfond utland er å regne for og skal være et politisk virkemiddel, og selvfølgelig først og fremst et utenrikspo-

litisk virkemiddel. Det er selvfølgelig en nokså absurd debatt, gitt at det er vanskelig å hevde at man ikke får en politisk effekt av den kjempeinvesteringen. Men det interessante spørsmålet er at regjeringen har varslet et ønske om å bruke Statens pensjonsfond utland i større grad til investeringer i bærekraftig næringsliv og fornybar energi i framtida.

Vil utenriksministeren bidra til fortgang i den planleggingen og f.eks. allerede forsøke å få det inn som en konkret drøfting i den meldingen som kommer om Statens pensjonsfond utland i denne sesjonen?

Utenriksminister Børge Brende [10:26:42]: Jeg er glad for det jeg oppfatter som støtte fra representanten Hansson når det gjelder satsingen også på privat sektor og næringsliv i vår utviklingspolitikk. Dette er jo etter klar anbefaling også fra OECD. En av de store utfordringene i mange utviklingsland nå er å skape nok arbeidsplasser. Bare i den arabiske verden må det skapes 70 millioner nye arbeidsplasser frem til 2020.

Når det gjelder spørsmålet om Statens pensjonsfond utland, som har de strengeste etikkregler av noe pensjonsfond globalt, og som er en global leder i så måte, vet representanten utmerket godt at det konstitusjonelle ansvaret for Statens pensjonsfond tilligger finansministeren. Hun håndterer det på en svært god måte, og vi har en god dialog om mange viktige spørsmål når det gjelder Statens pensjonsfond utland. Jeg anbefaler representanten å stille de spørsmålene som han nå stiller til meg, til finansministeren, som rette statsråd.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:27:59]: Mitt spørsmål går til landbruks- og matministeren.

Det har i de senere årene vært stadig mer oppmerksomhet rundt hvor viktig det er å ha en god beredskap. Vi som land må ta høyde for at det utenkelige kan skje. Tilgang til nok og trygg mat er en viktig del av vår nasjonale beredskap. I Norge tas matsikkerhet ofte for gitt, til tross for at den globale matproduksjonen blir stadig mer uforutsigbar. Matvareprisene internasjonalt ligger på et høyere nivå enn før, og svingningene er større. Bare 14 pst. av alt kornet som blir produsert i verden, kommer noen gang i eksportrettet handel. Alle land sørger først og fremst for å ha nok til egen befolkning. I Norge har vi ikke matkornlagre i det hele tatt, og på verdensbasis regner en med at kornlageret vil rekke i bare 70 dager. Når vi i tillegg vet at det i 9 av de siste 15 årene har vært underproduksjon av korn, ser vi at dette går feil vei.

Senterpartiet vil gjeninnføre beredskapslagre av korn. Den rød-grønne regjeringen foreslo 5 mill. kr til etablering av et beredskapslager, noe som Høyre og Fremskrittspartiet kuttet i sitt budsjett, og i stedet er det varslet mer utredning og byråkrati om et spørsmål som ble utredet i 2013. Fremskrittspartiet har programfestet at en skal bygge opp et beredskapslager for korn tilsvarende befolkningens næringsbehov i ett år.

Mitt spørsmål er: Hvorfor stopper da statsråden etab-

lering av beredskapslagre for matkorn? Og vil statsråden bekrefte eller avkrefte at formuleringene som Fremskrittspartiet har i sitt program om dette, står ved lag?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:29:58]: Det er litt greit å se på historikken til beredskapslagre for korn når vi først skal diskutere det. Fram til 2003 hadde en beredskapslager for korn og mel forskjellige steder i Norge. Dette ble avvirket av Bondevik II-regjeringen etter statsbudsjettframleggelse og vedtak i 2002–2003. Det ble vist til at endringene var i tråd med St.meld. 17 for 2001–2002 om samfunnsikkerhet. Det var da det ble avvirket i praksis. Den rød-grønne regjeringen var også innom spørsmålet i forbindelse med St.meld. 22 for 2007–2008 Samfunnsikkerhet, samvirke og samordning, der en heller ikke den gangen så behov for å opprette et beredskapslager for korn.

Så la regjeringen fram sitt budsjett for neste år, der vi gjorde den vurderingen at det på det nåværende tidspunkt ikke er nødvendig å opprette et beredskapslager. Det ble fattet et vedtak i Stortinget om at vi skulle utrede spørsmålet videre. Det vil regjeringen gjøre, og vi vil komme til Stortinget ved en senere anledning med hva vi mener om det spørsmålet. Så på det nåværende tidspunkt skal vi utrede, og så skal vi komme tilbake til det.

Geir Pollestad (Sp) [10:31:25]: Jeg takker for svaret, og så tenker jeg at det i denne sal er viktigst å ha blikket på det som skjer framover, ikke på det som har skjedd.

En aktuell sak nå er at Stavanger Havnesilo er landets eneste beredskapslager for korn. Det kan lagre korn tilsvarende importbehovet for matkorn i ett år. Eieren ønsker nå å selge anlegget, sånn at kornsiloene kan bli erstattet av eksklusive boliger. Høyres stortingsrepresentant Siri A. Meling sa til NRK Rogaland på mandag at det ikke var et godt sjakktrekk å legge disse siloene ut for salg nå. Vi vet, som statsråden bekreftet, at det pågår en utredning av spørsmålet, og vi vet at kostnadene med å bygge et nytt anlegg vil bli betydelige. Så mitt spørsmål er: Ser landbruksministeren at det kan bli vanskeligere å nå målet om å få etablert et beredskapslager – som det står i hennes eget program – dersom anlegget blir solgt før regjeringen har konkludert i saken? Vil hun stå på for at så ikke skjer?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:32:29]: Jeg har stor forståelse for at representanten Pollestad ønsker å se framover, for det som er faktum etter åtte års rød-grønt styre, er at selvbergingsgraden i Norge har gått nedover, og at vi importerer mer mat enn noen gang tidligere. Så er det sånn at vi ikke ser det som regjeringens rolle å gå inn og styre børsnoterte, delprivate selskaper. Det er jeg sikker på at næringsministeren kan redegjøre mer for. Så er det også sånn at det internasjonalt ventes en rekordstor produksjon av mel i 2013 og 2014. Faktum er at produksjonen har økt i takt med befolkningsøkningen, og at det globale kornforbruket har vært i stil med det som faktisk produseres. Så dette er spørsmål som vi vil komme tilbake til, men vi har ikke til hensikt å gripe inn i et delprivat, børsnotert selskap.

Presidenten: Det åpnes for fire oppfølgingsspørsmål – først Per Olaf Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:33:42]: Det er helt korrekt, som statsråden sier, at matvaresikkerheten, sjølforsyningsgraden av jordbruksvarer, har gått ned under den tidligere regjeringa. Derfor – når statsråden sier det – bør en jo ta det alvorlig innover seg. Det at det er gode avlinger i 2013–2014, er rimelig uinteressant, for her må en se på lengre sikt.

Stavanger Havnesilo ble bygd for statens regning, overført til Statkorn Holding for en slikk og ingenting og innebærer enorme økonomiske verdier. Det skal nå destrueres. Det vil være et enormt tap. Mitt spørsmål er: Hvorfor kan ikke staten kjøpe det tilbake for den prisen den solgte det for, og markedsregulator Felleskjøpet drifte det, sånn at vi kan få gjort noe med matvaresikkerheten, slik som statsråden innledningsvis påpekte?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:34:40]: For regjeringen er det viktig først å gjøre utredningen, legge den fram for Stortinget og få et vedtak i Stortinget om hvorvidt man skal ha et beredskapslager, før vi går inn og eventuelt kjøper kornsiloer.

Jeg er opptatt av at vi skal sikre matsikkerheten i Norge. Det er ingenting som tilsier, i hvert fall på det nåværende tidspunkt, at ikke en internasjonalt greier å produsere mer korn i takt med befolkningsøkningen. Men vi skal nå se nærmere på dette spørsmålet. Vi kommer til å følge opp rapporten som SLF har laget, med å utrede spørsmålet nærmere og komme tilbake til Stortinget med det.

Presidenten: Knut Storberget – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Storberget (A) [10:35:27]: Det er snarere tvert imot ganske usikkert om det globale samfunn klarer å produsere nok mat og nok korn. I 8 av de siste 14 årene har man faktisk produsert mindre enn det vi forbruker. Verdens kornlager er historisk lavt, det er på ned mot 70 dager, altså fram til påske. Det ville være interessant å høre hva slags gjennomføringskraft man skal ha for å sikre et beredskapslager i Norge for korn, og ikke minst, det aller viktigste, hvordan vi fyller et sånt beredskapslager – egenproduksjon. Jeg la merke til at Høyres landbrukspolitiske talsmann, Ove Trellevik, i sin blogg sier at norske bønder og norsk landbruk for framtida kan basere seg på å kjøpe mer av førkornet ved import – fra et globalt marked som er svært usikkert, særlig på grunn av klimautviklinga osv. Deler statsråden oppfatninga om at vi kan basere norsk landbruk på å importere mer av førkornet?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:36:24]: Det å importere førkorn har vært viktig gjennom alle tider, og det kommer til å være viktig også videre. Det som vi har fokus på, er at vi skal få produsert så mye mat i Norge som vi trenger. Derfor er det viktig å se på måten vi driver jordbruket på. Når det gjelder klima, gjorde Bioforsk en undersøkelse hvor man gikk inn og så på måten agronomien skjer

på, som viste at hvis en har god agronomi, gjødsler riktig, får en større avlinger enn hvis en ikke er så flink. Dette er spørsmål som blir viktige framover, for å sikre at vi får bedre produksjon på de arealene som vi har.

Så hører jeg at representanten Storberget sier at vi ikke produserer nok korn, men den informasjonen jeg har fått, er i hvert fall at den globale kornproduksjonen øker i takt med det som forbrukes i verden, også med en økende befolkning.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:37:30]: Jeg vil gjøre én ting klar først: Vi i Kristelig Folkeparti er for et beredskapslager for korn. Vi har fremmet forslag om det i denne sal, bl.a. i forbindelse med landbruksmeldingen. Når det gjelder partiprogrammene, er Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti enige på dette punkt, og det er egentlig en liten sjeldenhet.

Men så til den konkrete saken. Vi har en kornsilo i Stavanger som eies av et selskap der staten er inne som en stor eier. Jeg lurer på om statsråden ser paradokset i at mens vi får utredningen – en utredning som Kristelig Folkeparti og Venstre fikk på plass angående dette spørsmålet – kan det hende at vi selger noe som vi på et senere tidspunkt trenger å bygge opp? Ser hun i alle fall paradokset i den problemstillingen som i dag reises?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:38:27]: Jeg mener at når staten eier selskaper som er børsnotert, der det er private eiere, er det viktig at vi opptrer på en ryddig måte. Så er jeg selvfølgelig opptatt av at vi skal gjøre en god utredning og komme tilbake til Stortinget med et forslag om hvorvidt vi skal opprette et beredskapslager eller ikke.

Når det gjelder enighet mellom Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, må jeg si at jeg synes vi fikk til veldig mye bra i den samarbeidsavtalen som ligger til grunn for at regjeringen tiltrådte, og jeg ser fram til et videre godt samarbeid med Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:39:12]: Mat er verdens viktigste produkt. Derfor er det et stort ansvar for alle land å sikre befolkningen trygghet for mat. Statsråden sier at sjølbergingsgraden har gått nedover de siste årene, og hun sjøl kommer fra et parti som ønsker å ha beredskapslageret. Så sier statsråden nå at hun ønsker seg bedre produksjon på de arealene vi har, altså på bl.a. kornjorda vår. Da er det nærliggende å spørre om statsrådens syn på jordvern av nettopp disse viktige arealene som vi kan produsere korn på i Norge, for det er ikke store deler av landet hvor vi kan produsere korn. Det er sårbare områder. Mange av dem ligger veldig tett inntil tettbygde strøk og er under press med hensyn til utbygging.

Hittil har statsråden vist mye større vilje til å gi andre

næringer fortrinn framfor landbruket. Vil statsråden stoppe nedbyggingen av kornjorda?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:40:22]: Vi har hatt jordverndebatter i Stortinget mange ganger så langt.

Jeg er opptatt av at vi skal ha et strengt jordvern, men at vi må balansere det ut fra samfunnshensyn. Det vil være den linjen som vi kommer til å videreføre.

Når det gjelder de sakene som var mye omtalt, i Trondheim og i Vestby, var det saker som både Høyre og Fremskrittspartiet før valget var helt tydelige på at vi kom til å gi grønt lys for dersom vi kom i regjering.

Vi skal ha et strengt jordvern, men vi må også ta hensyn til samfunnsutviklingen.

Så kan jeg ikke dy meg når en snakker om trygghet når det gjelder mat: Jeg mener den viktigste oppgaven vi har, er å sikre at forbrukerne finner varer i butikken og får kjøpt den maten de vil ha. Situasjonen de siste åtte årene var vel bl.a. at vi hadde smørmangel. Jeg tenker at det er viktig å sikre at vi produserer nok mat og sørger for at butikkene er fylt.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Pål Farstad (V) [10:41:34]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Regjeringen har satt seg som mål å redusere næringslivets kostnader ved rapportering med 25 pst., eller 15 mrd. kr, innen 2017. Det er en målsetting som Venstre støtter fullt ut.

Venstre ser imidlertid med sterk bekymring på de signalene som har kommet fra regjeringshold de siste ukene. Jeg vil trekke fram at samme dag som statsråden kunngjorde målet om 15 mrd. i innsparing, utsatte regjeringen i prinsippet Stortingets vedtak om å redusere oppbevaringsplikten for regnskapsdokumenter fra ti til fem år på ubestemt tid. I beste fall vil det ta ett år til før Stortingets vedtak kan iverksettes. Reduksjonen i oppbevaringsplikten er beregnet til å utgjøre en innsparing på flere hundre millioner kroner.

Fra regjeringen tiltrådte, er i alt 100 nye forskrifter vedtatt, og de er kunngjort hos Lovdata. Så vidt jeg har registrert, er det ingen som har forsvunnet.

Venstre har de siste årene foreslått flere forenklingstiltak for norsk næringsliv. Vi har bl.a. foreslått minste- og fradrag som alternativ til dokumentasjon av fradragkostnader for selvstendig næringsdrivende. Vi har foreslått å doble grensen for årlig momsoppgave og innbetaling og å forenkle hele momssystemet gjennom lik moms på mat.

Spørsmålet er: Hvilke konkrete grep og forslag er det regjeringen har, som gjør at kostnadene for bedriftene reduseres? Når kan Stortinget forvente at Stortingets vedtak om å redusere oppbevaringsplikten til fem år blir iverksatt?

Statsråd Monica Mæland [10:43:39]: Først til bokføringsloven. Som representanten sier, har Stortinget fattet et vedtak om å redusere oppbevaringsplikten til fem år. Det skal gjelde.

Det er et problem at fra beslutningen ble varslet i au-

gust, og fram til den ble fattet i desember, var intet arbeid med dette gjort. Det kan ikke denne regjeringen ta ansvar for. Stortinget fattet 5. desember en beslutning om fem års oppbevaringsplikt, men med adgang for Finansdepartementet til å fastsette overgangsregler. Det jobber Finansdepartementet med. For en god del dokumenter er femårsplikten innført. For noen dokumenter vil det måtte være en midlertidig overgangsordning. Grunnen til det er – slik også Stortinget så det – at man må gå gjennom hvilke dokumenter som fortsatt må ha tiårsfrist av hensyn til bl.a. etterforskning av økonomisk kriminalitet. Mitt klare inntrykk er at dette jobber Finansdepartementet med på spreng, nettopp for å få på plass disse reglene.

Så spørres det om regjeringens forenklingstiltak. Her jobbes det hardt. Vi har gjennomført tolv forenklinger. 17 tiltak er under gjennomføring. 100 nye står for døren. Det er en lang rekke tiltak, som går på offentlige innkjøp, tilsyns- og kontrollvirksomhet, reiseregninger, EUs regnskapsdirektiv – jeg kunne listet opp. Veldig mange er under arbeid.

Når det gjelder oppslaget om 100 nye forskrifter, er det det å si at vi har talt opp 88 nye forskrifter de første 100 dagene. 43 gjelder saksfeltet fisk. De er tidsbegrensede og erstatter i stor grad de forskriftene som er falt bort.

For Næringsdepartementets del er ingen nye forskrifter innført.

Pål Farstad (V) [10:45:45]: Jeg takker for svaret. Jeg er glad for at det er prosess på gang.

Jeg må likevel tilbake til antallet nye forskrifter. Jeg er kjent med hvordan det fungerer i fiskerinæringen, at det kommer litt til og fra. Jeg kunne tenkt meg å følge opp litt med det som går på regelråd. Statssekretær Eirik Lae Solberg sier til Dagens Næringsliv 30. januar i år at regjeringen «skal opprette et uavhengig regelråd». Det er selvfølgelig utmerket. Det er noe som Venstre tok initiativ til her i Stortinget allerede for flere år siden, og som vi også fikk gjennomslag for i budsjettforliket i høst. Mitt oppfølgings-spørsmål til statsråden gjelder kort og godt praktiseringen av Høyres valgkampslagord «gjennomføringskraft»: Når vil et norsk, uavhengig regelråd være etablert?

Statsråd Monica Mæland [10:46:48]: Jeg kan forsikre om at arbeidet med å etablere et regelråd er i gang. Så må vi se på regelrådets form og innhold. Hele poenget er jo å avbyråkratisere, ikke det motsatte. Vi jobber på spreng, og jeg håper at vi i løpet av året vil kunne gi tilbakemeldinger om dette.

Presidenten: Det åpnes for to oppfølgings-spørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:47:21]: Òg oppfølgings-spørsmålet mitt gjeld gjennomføringskrafta til regjeringa. I juni 2013 vedtok Stortinget å endra aksjelova slik at ein kan stifta aksjeselskap elektronisk i føretaksregisteret. Problemet er at heller ikkje dette stortingsvedtaket, som utvilsamt medfører monalege forenklingar for næringslivet, er sett i verk. Eg går ut frå at grunnen til at det ikkje

er på plass, er at den elektroniske løysinga ikkje er klar.

Selskapslovgjevinga – og dermed ansvaret for å følgja opp stortingsvedtaket – er no overført frå Justisdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet, som òg forvaltar føretaksregisteret.

Spørsmålet mitt er ganske enkelt om statsråden kan lova at ein vil kunna stifta aksjeselskap elektronisk i løpet av 2014.

Statsråd Monica Mæland [10:48:18]: Jeg har lært meg å være veldig forsiktig med løfter. Løfter skal man holde.

Elektronikk er ikke alltid noe man kan styre politisk. Men så sant det er mulig politisk å love dette – innenfor det som er mulig å styre politisk – lover jeg det.

Presidenten: Else-May Botten – til oppfølgingsspørsmål.

Else-May Botten (A) [10:48:46]: Ingen regjering har vært i nærheten av å levere så gode forenklingstiltak for næringslivet som den rød-grønne regjeringen gjorde under næringsminister Trond Giske. Likevel ser det ut til at regjeringen vil kopiere svenskens system for forenkling, med økt byråkratisering gjennom å innføre et regelråd for dette arbeidet. På seks år reduserte svenskene – med tre ganger så mange foretak som Norge – 6,8 mrd. kr. På en tredjedel av tiden reduserte Trond Giske mer enn 5 mrd. kr for næringslivet.

Spørsmålet mitt til næringsministeren er: Hvorfor ønsker statsråden å kopiere svensk forenklingsspolitikk og ikke tidligere næringsminister Trond Giskes forenklingsarbeid, som er mye mer effektivt?

Statsråd Monica Mæland [10:49:38]: La meg si at jeg er helt enig med spøreren i at det ble igangsatt et godt arbeid fra den rød-grønne regjeringen – sent, men godt. Man fikk gjort noe på slutten av sin åtteårsperiode.

Vi har sammenlignet det som skjedde de første 100 dagene i de fire foregående årene, med at det i år har blitt innført 88 nye forskrifter. Gjennomsnittet der var 120, så det har skjedd betraktelig endring bare på det ene siste året, hvor man har gått fra 120 til 88.

Det er ikke noe poeng for regjeringen å kopiere svenske ordninger som ikke virker, det er et poeng å lage egne ordninger som virker. Vi tror at vel så viktig som å fjerne forskrifter er det å sørge for at vi ikke får nye lover og regler som byråkratiserer, og som gjør det krevende for næringslivet. Derfor skal vi bruke litt tid på å finne vårt regelråd, vår måte å håndtere dette på sett med norske øyne.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:50:52]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Kunnskapsinnhentinga til Næringsdepartementet, som Næringsdepartementet styrte, viser at moglegheitene i nord er enorme. Ein konklusjon frå kunnskapsinnhentinga

var at framtidig vekst og velstand i Noreg er avhengig av at ein tar i bruk dei moglegheitene som finst i nord. Da var det spesielt dei grøne moglegheitene i nord som utmerkte seg, der petroleum og gass hamnar på ein åttandeplass. Det er fiskeri, det er oppdrett, det er reiseliv, osv. Men det er ikkje gitt at desse moglegheitene blir tatt i bruk. Det er eit politisk spørsmål, det handlar om å investere. Det er heller ikkje gitt at desse moglegheitene kjem nordlendingane til gode.

Etter at den nye regjeringa kom til makta, har det føregått ei systematisk kutting av investeringane i Nord-Noreg. Dei regionale utviklingsmidlane, som har vore avgjerande for å utvikle ein infrastruktur for samordna innovasjon og utvikling i Nord-Noreg, har blitt kutta med ein tredjedel. Dei store satsingane på fiskeriet, på kvitfisk, på Marint verdiskapingsprogram, har blitt kutta kraftig. Førings tillegg, fisketillegga og lineegnetilskotet har blitt kutta kraftig. Innanfor landbruk har det blitt kutta kraftig, og innanfor skog har det også vore store kutt.

Spørsmålet mitt til næringsministeren er derfor: Som næringsminister, kva i all verda er næringsstrategien for Nord-Noreg?

Statsråd Monica Mæland [10:52:49]: Den kunnskapsinnhentinga som spøreren refererer til, og konklusjonene i den er faktisk ikke klar før 31. mars. Da skal den legges fram i Svolvær, meg bekjent. Så er det mulig spøreren har informasjon om det arbeidet som vi ikke har fått presentert, men vi venter med spenning på de rapportene og de analysene som er gjort. Vi vet det er gjort et bredt arbeid på mange områder.

Jeg er helt enig – Nord-Norge har fantastiske muligheter, og vi må som land greie å satse på de mulighetene. Det gjør regjeringen. Vi har satset ekstra på kartlegging av mineral, vi jobber nå med en reiselivsmelding, ser på hvordan vi kan utnytte det potensialet som ligger i at verden får mer tid og mer penger. Der ligger Nord-Norge i front til å kunne hente ut et potensial.

Når det gjelder fisk og landbruk, overlater jeg til fiskeriministeren og landbruksministeren å svare for det. Men det er jo ikke riktig at vi har kuttet i næringsrettet forskning. Tvert imot – systemene for næringsrettet forskning, SkatteFUNN, BIA, som også Nord-Norge tar del i, er økt under denne regjeringen. Det er riktig at det skjedde en forflytning fra regional næringsutvikling til infrastruktur. Er det noen som roper på mer samferdsel, er det nettopp næringslivet i Nord-Norge. Jeg er optimist på vegne av Nord-Norge. Jeg tror vi skal få se mye spennende næringsaktivitet i årene som kommer.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:54:13]: Dette begynner å bli eit mønster. I går heldt kommunalministeren ein tale – som etter mi meining var fullstendig innhaldslaus – om moglegheitene i nord, i Kirkenes. Viss ein les talen, trur eg dei fleste i denne salen vil vere einige i at han inneheldt eigentleg ingenting. På same vis er det svaret som kjem frå næringsministeren her, innhaldslaut. Ein snakkar om fantastiske moglegheiter i nord – samtidig trekkjer ein teppet under den satsinga som skal vere i nord.

Kunnskapsinnhentinga blei lagd fram i fjor sommar. Sjølve dei store funna, med scenario og alt det der, skal jo leggjast fram – som ministeren har heilt rett i – men det er allereie konkludert på mange, mange område. Eg var til stades under framlegginga i Tromsø.

Så spørsmålet mitt er igjen: Her kuttar ein i skatt, som slår negativt ut i Nord-Noreg, ein kuttar i viktige næringar, ein kuttar i regionale utviklingsmidlar, osv., osv. Kva er den konkrete strategien til regjeringa for nord?

Statsråd Monica Mæland [10:55:16]: Jeg har litt problemer med å skjønne spørreeren. Skattene ble kuttet også i nord. Også i Nord-Norge nyter næringslivet godt av endringer i formuesskatten, at arveavgiften er fjernet. Vi økte satsingen på næringsrettet forskning. Det nyter også Nord-Norge godt av. Vi har satt i gang en kartlegging av mulighetene for mineralutvinning. Det nyter Nord-Norge godt av. På en rekke områder gjør vi mye. Så skal vi se på den presentasjonen vi ventelig får den 31. mars, se på hva som ligger der, og konkret vurdere det. Men jeg tror det er for kort etter fire uker å slå fast at denne regjeringen drar teppet under Nord-Norge. Det tror jeg rett og slett ikke spørreeren har belegg for å mene.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fem oppfølgingsspørsmål – først Johnny Ingebrigtsen.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [10:56:16]: Vi ser at petroleums-satsingen i nord delvis skal forsynes av et etablert miljø i sør. Dette heller jo sjø vann over optimismen i nord. Store fiskerikonsern som Aker Seafoods ønsker å legge ned produksjonsbedriftene sine med flere hundre ansatte. Dette kaster jo isblokker over kommunene som blir berørt. Det murrer i nord, ja det er opprør på gang. Ser regjeringen at det må handles nå for å bevare arbeidsplassene og bedriftene i nord?

Statsråd Monica Mæland [10:56:59]: Jeg føler at vi lever i to virkeligheter – og det er det vel mulig at vi gjør. Mine ambisjoner og min tro på Nord-Norge er åpenbart mye høyere enn det en del representanter fra Nord-Norge har.

Jeg hadde f.eks. møte med Sør-Varanger kommune på mandag. De har store planer nettopp for å kunne håndtere petroleumsvirksomheten. Det er ikke slik at kommuner i nord overlater det til kommuner i sør. Tvert imot – det er viktige planer på gang for nettopp å kunne bli en del av det eventyret man har sett i andre deler av landet.

Presidenten: Ingrid Heggø – til oppfølgingsspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [10:57:46]: Regjeringa Solberg har jo innført både næringsnøytralitet igjen og noko nytt som er geografisnøytralitet. Det som ministeren svarar på spørsmål her, er at kartlegging av mineral pluss ei ny melding for reiselivet skal gje fart i næringa i nord. Det ligg føre ein mineralstrategi, som er veldig god, og det ligg òg føre ein reiselivsstrategi, så dette er ikkje akkurat handlekraft.

Reduksjonen – som det vart vist til her – i regionale ut-

viklingsmidlar med bortimot 30 pst., endringane i signala til Innovasjon Norge og fjerning av heile tiltakspakka for kvitfisknæringa viser at den næringsretta forskinga innanfor kvitfisk vart teken vekk av denne regjeringa. Det er òg kutt i skog- og landbruk. Dette er ei generell svekking av distrikta og i tillegg spesielt svekking for Nord-Noreg. Eg vil gje ministeren ein ny sjanse til å svara på kva konkrete tiltak ein på kort sikt vil koma med for Nord-Noreg.

Statsråd Monica Mæland [10:58:54]: Jeg har registrert at den forrige regjeringen laget en rekke strategier. Strategier er jo ikke så veldig viktig, poenget er hva du gjør med de strategiene. Det vi gjør på mineralfeltet, er konkret å bevilge penger til å kartlegge hvilke muligheter som gjelder for denne næringen. Det vi gjør med reiselivet, er konkret å gå inn og se både på strukturprosjektet vi vet ble igangsatt, og på hvilke virkemidler som faktisk treffer. Det brukes uhorvelig mye penger på reiseliv, og vi må sørge for at disse brukes så godt som mulig.

Nord-Norge har nytt godt av statsbudsjettet, som inneholdt skatteutt, som inneholdt satsing på infrastruktur, som inneholdt næringsfremmende forskning. Det er altså slik at vettet er godt fordelt – det må jeg åpenbart gjenta til det kjedsommelige – og de gode ideene bor også i Nord-Norge, de bor i Vest-Norge, de bor Sør-Norge. De bor altså ikke bare i Oslo, selv om det er mange gode ideer her også.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:00:01]: Norge er et land som er rikt på mineralressurser, og særlig i Nord-Norge. Vi har hatt en enorm vekst i bruken av mineraler – kanskje særlig innenfor teknologi. Det er ikke alle som vet at vi går med en liten gullreserve i lomma, i mobilen vår. Det er en skjult skatt for mange av oss.

Den forrige regjeringen la fram en mineralstrategi. Men oppfølgingen av denne strategien var vel preget av lite forutsigbarhet. Det var et departement som sa ja og et departement som sa nei. Da blir det lite handling til sjuende og sist.

Mitt spørsmål er derfor: Hvordan vil statsråden legge til rette for at vi får en bærekraftig satsing på mineralnæringsringen i Norge, som også vil være svært viktig for Nord-Norge?

Statsråd Monica Mæland [11:01:01]: Som spørreeren, så også jeg Newton på søndag og ble overrasket over at vi gikk med gull i lomma.

Det er slik at mineralnæringsringen kan ha fantastiske muligheter. Jeg skal på en stor mineralkonferanse i Trondheim i morgen, og jeg er veldig spent på å høre hvilke tanker man har om dette.

Helt konkret kartlegger vi nå de mulighetene som finnes. Det må vi gjøre før vi går inn og lager ytterligere planer for dette.

Så er det slik at det ligger to saker til behandling, og det er vel det spørreeren egentlig tenker på. De har ligget i flere år fordi ulike departementer ikke er blitt enige. Det gjør vi

noe med. Vi må ha respekt for at planavdelingen i Kommunaldepartementet skal gjøre sin jobb og at Miljøverndepartementet skal gjøre sin jobb, men vi må rydde opp slik at ett departement ikke kan forpurre saken. Vi er nå innstilt på å løse disse sakene og rydde opp i det planregimet som gjelder, slik at de som søker, faktisk får svar.

Presidenten: Janne Sjelmo Nordås – til oppfølgings-spørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [11:02:08]: Statsråden har helt rett i at det er store muligheter i nord. Det vet jeg godt, jeg som kommer fra nord. En stor utfordring er at det ofte er mangel på kapital. Det er problemer med å få gjennomført investeringer, å ta store løft som trengs for å sikre ringvirkninger, enten man snakker om bergverk eller andre typer næringsliv. Og som flere har vært inne på, er det blitt kuttet i de regionalpolitiske virkemidlene. De har bare vært et lite, men viktig bidrag i dette.

Mitt spørsmål til næringsministeren er: Hvordan ser ministeren for seg at regjeringen skal bidra for å skape ringvirkninger av de mulighetene som vi er enige om finnes i nord?

Statsråd Monica Mæland [11:03:00]: At det er kuttet i de regionale virkemidlene betyr ikke at ikke Nord-Norge, på samme måte som alle andre, skal kunne søke om de virkemidlene vi faktisk har. Det er her det åpenbart er en utbredt misforståelse om at Nord-Norge er fratatt den muligheten – det er Nord-Norge slett ikke. De har samme mulighet som resten av landet.

Så er det slik at vi opplever at Innovasjon Norge har en annen rolle i Nord-Norge enn i andre deler av landet, hvor Innovasjon Norge i mange tilfeller mer opptre som en bank, nettopp fordi kapitalmarkedet der er annerledes. Det skal det fortsatt gjøre – det har vi ikke kuttet i. Så tilgangen til kapital er den samme også for Nord-Norge.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:03:47]: Det er ikke bare mange muligheter i Nord-Norge – det er mange områder med stor vekst også. Sjøl distriktskommuner i f.eks. Lofoten opplever stor befolkningsvekst.

Det er to utfordringer når det gjelder næringslivet. Den ene tok Senterpartiet opp, den som handler om tilgangen på kapital. Den andre er tilgangen på kunnskap og innovasjon. Hvis det vi gjør med mye av fiskefor-edlinga vår i dag, hadde gjeldt bønder, hadde vi kastet hele kyr på båten og sendt dem til Kina for å pakkes. Vi gjør det med fisken vår. Det er enorme muligheter for innovasjon innenfor de tradisjonelle næringene, men også innenfor de nye næringene bare man har tilgang på kompetansemiljøer som kan bidra i sånne innovasjonsprosesser.

Så spørsmålet mitt til statsråden er: Har hun en strategi for en sterk forskningssatsing og en sterk innovasjonssatsing for å utvikle de næringene som kan bli store vekstnæ-

ringer i Nord-Norge, og som det er stort potensial for økt produksjon i?

Statsråd Monica Mæland [11:04:52]: Når vi satser på mer næringsrettet forskning, nyter også Nord-Norge godt av det. Det er hele poenget. De gode ideene, de kloke miljøene, befinner seg i like stor grad i Nord-Norge som andre steder. Vi har ikke gått inn og sagt på hvilke områder man skal investere, eller på hvilke områder man skal forske. Det overlater vi til dem med de gode ideene å argumentere for i sine søknader.

Dette er noe som behandles av Innovasjon Norge, av Investinor, av de miljøene vi har – det er ikke noe vi politisk styrer fra Næringsdepartementet. Det ønsker vi heller ikke å gjøre. Vi ønsker at dette skal være midler som alle har mulighet til å dra nytte av, og de mulighetene er økt ved at man har økt skatteFUNN, ved at man har økt BIA og ved at man har lagt til rette for to såkornfond. Dette må vi fortsatt satse på, men det siste er et spørsmål for budsjettet.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Knut Storberget (A) [11:05:55]: Mitt spørsmål går til landbruksministeren.

Landbruksministeren og regjeringa har gått friskt ut i landbrukspolitikken i løpet av de siste månedene. Det skal hun i hvert fall ha – hun har skapt debatt.

Alle er ikke sikre på om det å redusere importvernet, fjerne konsesjonsregler, kvoter, bo- og driveplikt, fjerne priskontroll, avvikle samvirkene og regulatorrollene er det som virkelig kan bidra til at vi får opp matproduksjonen i Norge. Vi er heller ikke sikre på om det er det som vil bidra til at vi får tilstrekkelig optimisme inn i næringa – selv om det er optimisme der også.

Fra Arbeiderpartiets side har vi den holdninga at man skal være åpen for endringer i alle typer politikk, også i landbrukspolitikken. Men det er forskjell på å barbere seg og skjære av seg haka.

Det som er interessant i de forslagene som har dukket opp, og som landbruksministeren har fremmet i det offentlige lende i løpet av de siste ukene, er at det for det første ser ut til at bøndene selv og bondeorganisasjonene er svært kritiske. Mer interessant er det kanskje i et politisk bilde å se at selv næringslivets aktører går på banen og argumenterer imot, enten det er svekkelse av importvernet eller sist nå Virkes vurdering av samvirkenes rolle, hvor altså arbeidsgiverorganisasjonene, de som organiserer dem som driver industri i Norge, sier at man er skeptisk og i mange henseende også imot.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Disse utspillene og disse tankene fra næringslivets aktører sjøl – får det statsråden til å tenke seg om og eventuelt skifte kurs?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:07:59]: Over mange år har det skjedd det jeg vil kalle en seigpining av norsk landbruk. Et av de store problemene er at de som er produsenter, primærprodusenter, tjener for dårlig. De profesjonelle bøndene tjener for dårlig. Derfor mener jeg at det må en ny kurs til, og det er den kursen vi har startet på.

Det hevdes her at Virke er kritisk til at vi setter i gang en gjennomgang av markedsreguleringsordningen. Det har ikke jeg registrert. Derimot har jeg registrert at mange mener det er kjærkomment at vi har en gjennomgang av disse ordningene for å se på om det kan bidra til økt konkurranse og å få et system som fungerer bedre. Ja, til og med Tine og Nortura er for en gjennomgang, som da tydeligvis Arbeiderpartiet er imot.

Jeg kommer til å fortsette å legge om kursen, fordi jeg mener det er helt nødvendig hvis vi skal skape et lønnsomt og robust landbruk for framtiden.

Knut Storberget (A) [11:09:07]: Da vil jeg stille mitt oppfølgingsspørsmål til næringsministeren, for dette er politikk som henger sammen.

Når man gjør noe med kvotene, når man gjør noe med konsesjonsreglene, når man gjør noe med importvernet, er det slik at dette også får betydning for dem som skal motta disse varene og foredle dem videre.

Vi har i Norge en ganske stor og kraftig næringsmiddelindustri som produserer mye mat for oss. Og som jeg var inne på i mitt hovedspørsmål, har altså Matindustrialiansen sjøl gått på banen og tatt til orde mot den politikken som landbruksministeren har fremmet i løpet av de siste ukene og særlig diskusjonen rundt importvernet.

Hvordan vurderer næringsministeren næringsmiddelindustriens situasjon opp mot de forslag som landbruksministeren har kommet med?

Statsråd Monica Mæland [11:10:15]: Jeg merker meg at man til stadighet trekker konklusjoner på bakgrunn av et budsjett som altså er fire uker gammelt. Jeg har ikke mottatt noen henvendelser fra næringsmiddelindustrien, jeg har ikke mottatt noen mørke skyer på vegne av næringen, så foreløpig er det ingen grunn til bekymring. Så får vi følge situasjonen, men mitt inntrykk er at det går bra, og jeg støtter selvfølgelig fullt ut landbruksministerens vurdering av de landbrukspolitiske sidene av dette.

Presidenten: Det åpnes for fire oppfølgingsspørsmål – først Odd Omland.

Odd Omland (A) [11:11:00]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til landbruksministeren.

I regjeringsplattformen og i flere uttalelser fra ministeren ser vi at det er lagt vekt på at de vil føre en forutsigbar landbrukspolitikk. Men, som vi også hørte i hovedspørsmålet, har regjeringen og ministeren varslet at de vil se på konsesjoner, kvoteordninger og produksjonstilskudd, oppheve konsesjonsloven, boplikt, delingsforbud og priskontroll og balansere jordvernet. Samtidig varsles det også at tollmurene bør reduseres og senest også at markedsreguleringene skal gjøres mer uavhengig av samvirkeorganisasjonene. Ministeren rokker her ved kjerneverdiene i landbrukspolitikk for et landbruk over hele landet. Vi registrerer frustrasjon og bekymring i næringen og nå også fra eiere i næringslivet.

Ser statsråden at statsrådets utspill og forslag har skapt

usikkerhet og pessimisme i næringen og ikke optimisme og forutsigbarhet?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:12:08]: Ja, jeg registrerer i hvert fall at enkelte representanter i andre partier er med på å spre usikkerhet når en kommer med feilaktige påstander, f.eks. om hvor mye som skal kuttes i jordbruksavtalen som kommer. En slenger rundt seg med milliardbeløp, noe som i hvert fall for meg er ukjent. Det jeg er opptatt av, er å skape forutsigbarhet. Det er å sikre at profesjonelle bønder, som lever av dette på heltid, får det bedre framover. Næringsmiddelindustrien er avhengig av det. Hvis det ikke er bønder som aler opp sauer, storfe og andre dyr som næringsmiddelindustrien får produkter fra, enten det er kjøtt, melk eller andre ting, har vi ikke noen næringsmiddelindustri i Norge. Så dette er en kjede som alle er avhengig av – at vi har et levende og robust og lønnsomt landbruk i hele landet – og det mener jeg er hele forutsetningen.

Når det gjelder priskontroll og disse tingene, er det jo utrolig at vi i 2014 har en sektor som er så gjennomregulert som landbruket. Jeg mener det er på høy tid å ha en moderne politikk også der, slik at bøndene får beholde verdiene sine, dersom de ønsker å selge.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:13:30]: En modernisering som støtter opp om økt matproduksjon i hele landet, vil være av det gode. Grep som støtter opp om et robust jordvern, vil være bra. Reformen som gir flere lyst til å satse på landbruket, vil jeg applaudere.

Det er høy produksjon i landbruket, og det må vi fortsette med. Men da trenger vi rett og slett flere innovative løsninger. Vi trenger mer forskning og utvikling, og jeg tror vi må styrke samspillet mellom de praktiske løsningene, som bonden eller andre som driver gården har, og kunnskapsmiljøene.

Derfor lurer jeg på hvilke grep statsråden vil ta for å legge til rette for mer innovasjon, for å få flere inn i landbruket og også øke matproduksjonen.

Statsråd Sylvi Listhaug [11:14:27]: Ja, jeg er helt enig i at forskningsinnsats blir utrolig viktig, og jeg kommer til å ha en gjennomgang av de midlene som går til forskning i landbruket i dag – det er over 600 mill. kr – for å sikre at de brukes på en måte som kommer landbruket til gode.

I tillegg må vi sørge for at vi legger til rette for at teknologi kan bli tatt i bruk, slik at en får en mer effektiv produksjon. Jeg var i stad inne på en Bioforsk-rapport som viser at hvis du gjødsler riktig, får du økt avkastning og bedre miljø fordi du får større avlinger ut av det samme arealet. Nå finnes det f.eks. mekaniske gjødslingsordninger, der det er en maskin som vurderer når det skal gjødsles og hvor mye det skal gjødsles. Disse tingene er vi nødt til å ta i bruk i enda større grad enn i dag. Vi har en ambisjon om å få økt matproduksjon, og for å få økt matproduksjon er vi avhengig av å ha rekruttering. Da må det være mulig å leve av å være

heltidsbonde og ikke sånn som i dag, der man tjener svært dårlig i mange henseender.

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:15:47]: Endelig – nå skal det bli orden på jordbrukspolitikken ifølge statsråd Listhaug. Endelig har vi kommet dit. Nå skal det bli slutt med seigpininga. Jeg regner med at det skal bli slutt med pininga i det hele tatt. Det skal bli framtidshåp. Vi har fått en statsråd som vil gå inn i faget og kunne dette, vi skal få profesjonelle bønder, og jordbruk er bruk av jord. Vi skal ha fruktbarhet, vi skal ha kunnskap om plantekultur og jordkultur og hydrologi og det som er. Glitrende!

Men det som er saken, er at de som arbeider heltid på gård, er mest avhengig av et system som er forankret i avtalen – jordbruksavtalen – produksjonsregulering og markedsregulering.

Mitt spørsmål går på markedsregulering. Begrepene i jordbruket er definert. Jeg regner med at statsråden har fått med seg det. Vil statsråden legge noe annet i begrepet markedsregulering enn det som det er gjort hittil, nemlig eksempelvis tørking av melk og frysing av kjøtt?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:16:54]: Ja, vi skal ha en gjennomgang av markedsreguleringsordningen for å se om den kan gjøres bedre enn den er i dag, og det er på høy tid. Det er også noe som Tine og Nortura, som jeg var inne på tidligere, har bedt om, så det mener jeg er en veldig god start.

Så registrerer jeg jo at det ikke er alle i Senterpartiet som er spesielt imponert over den innsatsen man gjorde gjennom åtte år i regjering. Jeg har jo med interesse lest både innlegg og annet, der en starter en debatt internt om resultater av egen politikk. Det er et faktum at det forsvant over 9 000 bruk, det er et faktum at 18 000 årsverk forsvant fra jordbruket, og det er et faktum at det står rundt 35 000 tomme bruk. Jeg mener det er et resultat som gjør at vi ikke kan fortsette på samme vis, og derfor må vi gjøre grep som gjør at det blir økt lønnsomhet og nye tider i landbruket. Da må man gjøre endringer og ikke bare fortsette den politikken som nå har vært ført i veldig mange år.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:17:58]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til næringsministeren.

Næringsministeren har ansvar for et område som er veldig avhengig av at det finnes småskala matentreprenører landet rundt, nemlig turistnæringen. Vi ser at turistene ikke etterspør vanlig, standard veikromat når de reiser i Norge. De ønsker seg mer lokalprodusert mat som sier noe om stedet, og som sier noe om lokal tradisjon og kultur. Dette er jo også en kjempeviktig sak for kombinasjonsbrukerne, som jeg hører landbruksministeren overhodet ikke er opptatt av, men kombinasjonsbrukeren og reiselivsnæringen er helt avhengig av hverandre for at de skal kunne

levere et moderne og spennende reiselivsprodukt til den turistnæringen som vi ønsker skal øke.

Da er mitt spørsmål til næringsministeren: Hva vil hun gjøre for at lokal videreføring av norske råvarer, som ikke er nevnt i regjeringsplattformen, skal bli en viktig del av reiselivssatsingen?

Statsråd Monica Mæland [11:19:12]: Jeg synes spøreren beskriver mulighetene som fantastiske og mange. Da er det veldig pussig at man ikke har gjort noe med dette når man har sittet åtte år i regjering. Vi har varslet en gjennomgang av virkemiddelbruken, vi har varslet en gjennomgang av reiselivsnæringen. Dette hører naturlig med i den vurderingen vi nå skal gjøre.

Det er selsagt fantastiske muligheter. For eksempel må det jo være mulig å kjøpe lokal produksjon av eplesider og ikke måtte reise langt av gårde på polet for å kjøpe det man vil. Så det er mange, mange muligheter. Dette skal vi se på, dette skal vi jobbe med, og det er en del av den reiselivspolitikken vi nå skal utforme.

Presidenten: Vi er da ferdige med den muntlige spørretimen og går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:19:57]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i den ordinære spørretimen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Snorre Serigstad Valen til finansministeren, er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Helga Pedersen til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kunnskapsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 14, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 9, fra representanten Geir Inge Lien til jus- og beredskapsministeren, er overført til helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet blir tatt opp av representanten Jenny Klinge.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Snorre Serigstad Valen til finansministeren:

«I avisen Vårt Land den 30. november 2013 kritiserer stortingsrepresentant for Fremskrittspartiet Jørund Rytman den rød-grønne regjeringen for at det ikke lenger

er mulig å få skattefradrag for gaver til organisasjonen Karmel-Instituttet. I samme sak uttaler statssekretær i Finansdepartementet Jørgen Næsje at regjeringen vil se på de aktuelle retningslinjene.

Vil statsråden gå inn for å endre skatteloven slik at det åpnes for en indirekte statlig subsidiering av organisasjoner som medvirker til handlinger i strid med folkeretten?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 2

Kjell-Idar Juvik (A) [11:20:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Strekningmåling med fotobokser redder liv. Automatisk trafikkontroll, ATK, blir i dag brukt på 16 strekninger, 8 av disse i tunneler. Vegvesenet har kommet med en analyse der man viser til ulykkesreduksjoner på opptil 27 pst. i vegtunneler. Det er derfor oppsiktsvekkende at regjeringen i sin regjeringserklæring ikke vil bygge ut nye strekninger. I Nordland har vi en lang tunnel på E6, Korgfjelltunnelen på 8,5 km, og en ny tunnel som snart står ferdig, Tøventunnelen på 10,6 km. Begge egner seg godt til ATK.

Vil statsråden åpne for streknings-ATK i disse?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:21:25]: Streknings-ATK ble tatt i bruk i Norge første gang i 2009. Det er nå i bruk på 23 strekninger, ikke bare 16. Men som det framkom i regjeringserklæringen, vil vi evaluere ordningen for å se hvilken effekt det faktisk har, før vi setter i gang flere målestrekninger. Så svaret på spørsmålet på kort sikt er nei.

Det har blitt gjennomført to evalueringer tidligere om dette, henholdsvis i 2010 og i 2013. I begge evalueringene ble det indikert at dette kunne ha en positiv effekt på ulykkesfrekvens, men man påpekte også at evalueringene ble gjort over for kort tid til at det egentlig var statistisk signifikant. Derfor har jeg bedt Vegdirektoratet om å sette i gang et arbeid med å evaluere dette på en helhetlig måte, der en også får nok tidsperspektiv til å si med sikkerhet om dette har en effekt, eller om det bare er tilfeldige utslag som har gjort at det tidligere har framstått som bra.

Resultatene av denne evalueringen vil foreligge i høst, og da vil vi jobbe videre med denne problemstillingen basert på de funnene som en gjør.

Kjell-Idar Juvik (A) [11:22:38]: Jeg registrerer at ministeren vil ha enda en evaluering.

Jeg vil også vise til VG 10. januar, der sjefen ved politiets ATK-senter, Kjell Arne Hestad, sier under overskriften «Størst effekt»:

«Vi er veldig fornøyde med at overtredelsene har gått ned sammenlignet med antallet som er kontrollert. All dokumentasjon og forskning viser at fotobokser er det enkelttiltaket som har størst effekt når det kommer til å redusere antallet alvorlige trafikkulykker.»

I tillegg vet vi også at det sies at streknings-ATK har tre ganger høyere effekt enn vanlig ATK. Jeg synes da det er merkelig at man må vente på en ny evaluering før man kan erkjenne det som både forskning viser, det som politiet viser, og det som Trygg Trafikk viser.

Betyr det at alle nye prosjekt som er planlagt, blir stående på vent? Betyr det også at de strekningene som er, ikke vil være i drift fram til denne evalueringen er gjort?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:23:46]: Jeg synes ikke at man skal gjøre dette vanskeligere enn det faktisk er, og det er ikke vanskelig i det hele tatt. Vi sier at vi skal evaluere ordningen før vi setter i gang nye strekninger, for å se om det faktisk har den effekten. Vi vet at enkelte i politiet hevder det, vi vet at rapportene har indikert det, men de som har laget rapportene, har også sagt at måleperioden har vært for kort til at man egentlig kan slå fast noe som helst.

Det er jo bare å se på utviklingen i trafikkulykker i det året som gikk: Det har vært en økning. Til tross for at en altså har gjennomført mange trafikkikkerhetstiltak i de årene som har gått, får en altså en økning. Det handler litt om variasjoner som dessverre skjer.

Vi kommer til å evaluere ordningen. Så kommer vi til å diskutere effekten av dette. Det er viktig å ivareta trafikkikkerheten, men det finnes flere måter å gjøre det på enn bare ved fartsmålinger. Det handler også om midtdele, det handler om å utbedre veistreknninger, det handler om å få krabbefelt i bakker så en unngår forbikjøringer av trailere. Vi jobber med hele aspektet av disse problemstillingene.

Kjell-Idar Juvik (A) [11:24:48]: Det synes jeg er bra og viktig. Man skal iverksette alle gode tiltak som kan redusere tap av liv. Alt det du nevnte er bra – å få folk til å bruke bilbelte, midtdele, bedre veier, og disse tingene – men det er jo merkelig at Fremskrittspartiet ikke vil ta inn over seg det som fagmiljøene sier, og faktisk kan dokumentere; det er ikke bare sånn at de synes eller mener det, det er dokumentert reduksjoner opp mot 27 pst. i tunneler. Og tunneler er de strekningene som man i hvert fall ikke vil ha ulykker på.

I går diskuterte vi i Stortinget brann i tunneler, og det er klart at fart er med på å øke faren for brann i tunneler. Så det er litt oppsiktsvekkende at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen ikke vil ta inn over seg de evalueringene som er gjort, og de målingene som man kan dokumentere. Jeg lurer jo på hva som er bakgrunnen for det. Er det sånn at man setter personvernet foran tiltak som man vet reduserer tap av liv i trafikken?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:25:49]: At Arbeiderpartiet ikke setter personvernet særlig høyt, kommer ikke som noen overraskelse når vi ser på FRA-loven og den diskusjonen man hadde rundt den. Det samme gjaldt DLD-debatten. For oss er personvernet viktig, men trafikkikkerhet er også viktig. Derfor økte denne regjeringen bevilgningene til tunneloppgraderinger med nesten 600 mill. kr. Det var en dobling i forhold til det forrige re-

gjerung foreslo. Derfor har jeg veldig god samvittighet på dette området.

Man påstår at alle rapporter tyder på at strekningsmåling har en kjempegod effekt. Vegdirektoratet sier selv at de har indikasjoner, men rapportene er langt fra det man kan kalle vitenskapelige. Det er derfor jeg ber om å få en grundigere runde på dette, der vi allerede til høsten vil få tydeligere svar som sier hvordan vi går videre.

Derfor synes jeg ikke en skal gjøre dette til en debatt for eller imot trafikksikkerhet generelt. Det handler om hvilke virkemidler vi skal bruke. Da vil jeg bruke dem som virker best, og da vil man også få vite at de faktisk har en funksjon, ikke bare at vi kjøper oss falsk trygghet.

Spørsmål 3

Ruth Mari Grung (A) [11:27:07]: Jeg har sendt over følgende spørsmål til kulturministeren:

«Utvalget som vurderte utvikling av en mer kunnskapsbasert kulturpolitikk, fremhevet at media var ett av forskningsområdene som burde styrkes. I statsbudsjettet post 73 ble det satt av midler til å etablere et medieforsknings-senter i 2013 og videre drift i 2014. Midlene til senteret skulle lyses ut og tildeles i løpet av 2013.

Hvordan er dette fulgt opp av den nye regjeringen og kulturministeren?»

Statsråd Thorhild Widvey [11:27:41]: Sterkere fokus på kunnskap og forskning er et av regjeringens satsingsområder. Dette gjelder også for kultur- og mediefeltet. Forskning kan aldri erstatte politisk skjønn, men forskningsbasert kunnskap kan legge grunnlag for gode kulturpolitiske avgjørelser. Forskning kan dessuten utfordre og nyansere etablerte kulturpolitiske sannheter og ikke minst også tydeliggjøre alternative kulturpolitiske veivalg.

Midlene på Kap. 335, Post 73, Medieforskning og etterutdanning, ble i 2013 tildelt Norges forskningsråd. Sammen med en årlig budsjetttramme på 15 mill. kr skal disse midlene brukes til å etablere og drifte et nytt handlingsrettet forskningsprogram om kultur- og mediesektoren for femårsperioden 2014–2018. Det nye forskningsprogrammet vil ha en samlet budsjetttramme på over 78 mill. kr.

Det er flere grunner til at vi har valgt å samle satsingen på kultur- og mediesektoren i et felles forskningsprogram: For det første har jeg tro på at et felles forskningsprogram vil gi den beste forskningen om de store, tverrgående temaene som i dag preger både kultur- og mediesektoren. Videre ser jeg også fordelene av å stimulere til konkurranse mellom de beste forskningsmiljøene framfor å binde midlene til ett enkelt miljø. Til slutt vil et felles program gi stordriftsfordeler med hensyn til utlysning, vurdering og rapportering. Totalt sett vil vi derfor bruke mindre penger på administrasjon ved å utlyse ett program heller enn to senter.

Ruth Mari Grung (A) [11:29:32]: Takk for svaret.

Jeg har to oppfølgingsspørsmål. Det første går mer på det formelle.

Når vi leser tilleggsproposisjonen fra den nye regjeringen, ser vi ikke at det er gjort noen endringer i forhold til regjeringen Stoltenbergs forslag under Post 73, der det står:

«Det ble satt av 3,4 mill. kroner til et nytt medieforsknings-senter i 2013. Midlene til senteret vil bli lyst ut og tildelt i løpet av høsten 2013. For å få god og relevant forskning mener departementet at tilskuddet bør økes, og foreslår derfor en økning til 8 mill. kroner i 2014.»

Er det slik at regjeringen bare har sett bort fra det som er vedtatt i Stortinget her, eller er det noe som har gått meg hus forbi med tanke på hva som har skjedd i behandlingen av statsbudsjettet?

Statsråd Thorhild Widvey [11:30:22]: Slik som jeg ser det, er budsjetttrammen for forskning ikke redusert. Den er økt i vårt forslag til budsjett med 2 mill. kr sammenliknet med det som Stoltenberg-regjeringen hadde i sitt budsjett. Midlene som er satt av til medieforsknings-senteret, ble overført direkte til det nye forskningsprogrammet – de midlene som Stoltenberg-regjeringen egentlig hadde foreslått til medieforsknings-senteret. Av de 10 mill. kr som ble satt av til senter for kulturforskning, er 7 mill. kr overført til det samme forskningsprogrammet, som jeg har redegjort for, mens 1,5 mill. kr er satt av til utredningsarbeid for å sikre mer kortsiktige kunnskapsbehov, og ytterligere 1,5 mill. kr er satt av til kunnskapssenter for kulturnæringer. Med det opplegget som jeg har skissert, har kunnskapssenter for kulturnæringer fått 5 mill. kr i 2014. Vi er nå i en situasjon hvor vi jobber med å presisere dette oppdraget for Norges forskningsråd, og det vil bli utlyst på ordinær måte.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Ruth Mari Grung (A) [11:31:31]: Da er det neste spørsmålet: Utvalget som ble satt ned for å se på hvordan man skulle styrke det kunnskapsbaserte, anbefalte at man etablerte et senter nettopp fordi det skjer så store endringer innenfor media. Vi har en tendens til, kanskje i ønsket om å være mest mulig fremmed for konkurranse mellom forskningsmiljøer, å få fragmenterte miljøer. Har statsråden hatt dialog med de utvalgte forskningsmiljøene for å se om dette er rett innenfor media, for det er liten total innsats innenfor det sektoransvaret som kulturministeren har med tanke på medieforskning?

Statsråd Thorhild Widvey [11:32:13]: Som jeg sa, jobber vi nå med å presisere dette oppdraget til Norges forskningsråd, og deretter skal Forskningsrådet nedsette et programstyre. Programstyret vil ha en sentral rolle i planleggingen av dette programmet, herunder også utarbeidelsen av programplan. Den utlysningen satser vi på vil komme senest høsten 2014, og den utlysningen vil selvsagt bli annonsert i god tid, slik at de aktuelle søkermiljøene har anledning til å kunne forberede seg til det.

Spørsmål 4

Ingrid Heggø (A) [11:33:05]: «Finnmark er i opprør grunna manglande politisk handling knytt til leveringsplikta, og mange er svært bekymra for arbeidsplassen og lokalsamfunnet sitt. Arbeidarpartiet har tidlegare utfordra statsråden på kva konkret ho vil gjere for å sikra at leveringsforpliktingane vert overhaldne. Statsråden sine unnvikande svar viser til industriutvalet som Stoltenberg-regjeringa sette ned, som konkluderer seint i 2014.

Er statsrådens strategi å venta så lenge at landanlegga vert lagde ned, eller vil det koma tiltak på kort sikt?»

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:33:44]: Trygge, helårige og lønnsomme arbeidsplasser er en viktig forutsetning for å kunne øke verdiskapingen i sjømatnæringen. Ikke minst er dette viktig for at ungdom skal se denne næringen som et spennende og fremtidsrettet yrkesvalg.

Lønnsomhetsutfordringen i fiskeindustrien er vel kjent og – vil jeg tro – en av hovedgrunnene til at den forrige regjeringen oppnevnte Sjømatindustriutvalget, som skal gjennomgå hele verdikjeden og gi råd om tiltak for å skape lønnsomme bedrifter også i industriledet. Problemstillingen er kompleks, og jeg ser ingen enkle svar. Hvordan leveringsforpliktelser skal følges opp, er ett av mange spørsmål som også skal vurderes i den sammenheng.

Norsk fisk møter global konkurranse. Behovet for omstilling blir stadig mer påtrengende. Ulønnsomme arbeidsplasser er usikre arbeidsplasser både for den enkelte ansatte og for de kommunene dette gjelder.

I høst kom Nofima med en rapport, bestilt av LO, om foredling av hvitfisk i Norge og hva som skal til for å få en lønnsom foredling. I rapporten påpeker forskerne bl.a. at manglende fleksibilitet i disponering av kvoter og produksjon representerer en fare for å låse bedrifter til ulønnsomme strategier. Nofima-forskerne uttaler også at denne situasjonen bør danne grunnlag for en diskusjon om leveringsforpliktelsene kan endres for å bidra til økt fleksibilitet og bedre lønnsomhet.

Jeg er i likhet med alle andre opptatt av den dårlige lønnsomheten i fiskeindustrien. Det som har betydning, slik jeg ser det, er at råstofftilførselen i større grad organiseres ut fra industrielle forutsetninger.

Jeg har derfor startet arbeidet med å følge opp regjeringsplattformen, som slår fast at ordningen med leveringsvilkår skal opprettholdes, men at plikten skal knyttes til ulike regioner fremfor det enkelte anlegg og kommune. Dette arbeidet krever først en del interne utredninger. Som et ledd i prosessen vil jeg også legge til rette for dialog med berørte aktører. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte med sitt forslag til hvordan regionale leveringsforpliktelser skal følges opp.

Ingrid Heggø (A) [11:35:44]: Eg konstaterer at landanlegg vert lagde ned, medan ministeren ventar på nye utgreiingar og på utvalet. Eg konstaterer òg at det ikkje bekymrar fiskeriministeren så mykje at mange lokalsamfunn er svært uroa. Det at leveringsplikta ikkje vert oppfylt og ressursane som faktisk høyrer til folket, ikkje len-

ger skal koma eit enkelt lokalsamfunn til gode, bekymrar meg.

Mitt spørsmål går på at eg går ut frå at ministeren har hatt møte med Aker Seafoods og Norway Seafoods i ei såpass viktige sak, og eg ber om at Stortinget får innblikk i kva dei diskusjonane har gått ut på, og kva slags informasjon ministeren har fått.

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:36:33]: Jeg har stor forståelse for de kommunene som føler usikkerhet knyttet til ulønnsomme arbeidsplasser i sine lokalsamfunn, og hva som skal skje med dem i fremtiden. Jeg tror derfor vi bare må innstille oss på at det vil komme endringer, selv om leveringsforpliktelsen også skal bestå i fremtiden. Men det handler om at det må være lønnsomme arbeidsplasser for at det skal være fremtid i dem.

Så registrerer jeg i offentligheten at det er prosesser i Norway Seafoods, hvor ledelsen og tillitsvalgte har en diskusjon om hva slags strategi selskapet skal velge videre. Det er det jeg hører og ser, og så ligger det ingen saker i dag i departementet om fritak fra leveringsforpliktelser eller andre ting fra Norway Seafoods som skulle tilsi at vi skulle handle. Vi tar på alvor at næringen er i en diskusjon om hvordan skape lønnsomhet, og det er der saken står i dag.

Ingrid Heggø (A) [11:37:38]: Ut frå svaret må eg tolka det slik at ministeren ikkje har hatt møte med Aker Seafoods eller Norway Seafoods. I alle fall kom det ikkje noko fram som sa at ein hadde hatt det. Då vil eg snu spørsmålet og spørja direkte: Vil ministeren godta at det berre vert levert til to plassar i Nord-Noreg, og viss så vert tilfelle og det er konklusjonen til Aker Seafoods, vil då kvotane liggja igjen på kaikanten?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:38:09]: Vi er orientert om de prosessene som går i Aker Seafoods, men departementet og regjeringen er ingen part i den diskusjonen som foregår i selskapet, like lite som vi er part i diskusjonen i andre selskaper. Men jeg har også merket meg at det foregår en politisk diskusjon som antakelig skiller seg fra det Norway Seafoods diskuterer. Senest i dag registrerer jeg uttalelser fra konsernsjef Thomas Farstad, hvor han avviser at det er det Norway Seafoods jobber med og har for øye – at man skal ha to anlegg å levere til, ett i Finnmark og ett i Nordland, som det har vært fremme i debatten. Han er opptatt av at de skal levere trygge, gode arbeidsplasser, og at de skal gjøre torskenæringen til en enda større verdiskaper på kysten. Men jeg følger situasjonen nøye, og vi vil gjøre det vi kan for å bidra til at rammebetingelsene for denne næringen skal bli så gode at det blir mange, trygge, helårige arbeidsplasser på kysten også i fremtiden.

Spørsmål 5

Rasmus Hansson (MDG) [11:39:24]: Spørsmålet til klima- og miljøvernminister Tine Sundtoft lyder:

«Bevaring av tropisk skog er et effektivt virkemiddel for å redusere globale klimagassutslipp, samtidig er det

slik at det er i de boreale skogene og i den eldste skogen at de største karbonlagrene befinner seg, som vist på NRK Ut i naturen 14. januar. Bevaring av disse karbonlagrene gjennom økt skogvern er derfor avgjørende for å unngå farlige klimaendringer. Samtidig anbefaler forskerne at 10 pst. av skogen må vernes hvis naturmangfoldet skal reddes.

Hvilken strategi har statsråden for å øke skogvernet?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:40:14]: Skogen er viktig i klimasammenheng. Den norske skogen tar opp over 60 pst. av våre totale klimagassutslipp. Skogen lagrer karbon fra atmosfæren og bidrar til å redusere utslipp, ved at bioenergi kan erstatte fossil energi, og ved at tre erstatter andre, utslippsintensive materialer.

Samtidig har skogen et stort og komplekst naturmangfold. Halvparten av våre truede og nær truede arter lever i skogen. Vi har også en stor variasjon av skogstyper, inkludert flere vi har et internasjonalt ansvar for å sikre. Dette gjør at vi har et særskilt ansvar for å ivareta skogens ressurser og drive skogen på en bærekraftig måte.

Denne regjeringen ønsker både å styrke arbeidet med frivillig vern av skog og å legge større vekt på klimapolitiske målsettinger i forvaltningen av norske skoger. En grunnleggende føring er at regjeringen vil prioritere tiltak som har positiv klimaeffekt, og som samtidig har positiv eller akseptabel effekt for naturmangfold og andre viktige miljøverdier. Så langt det er mulig, vil vi prioritere tiltak som har vinn-vinn-effekter for både klima og naturmangfold.

Norge har allerede en betydelig satsing på skogvern som naturmangfoldtiltak. Budsjettet til skogvern er økt fra 231 mill. kr i 2013 til 331 mill. kr i 2014. Før jul vernet vi fire viktige skogområder ved frivillig vern. Vi planlegger vern av en rekke nye skogområder i 2014 og de kommende årene, både ved vern av skog på statsgrunn og ved frivillig vern av privateid skog.

Når det gjelder vern av skog som klimatiltak, inngår det i klimaforliket at man vil styrke skogvernet. Vi må da sikre at vi verner de riktige skogarealene, og at vernet skog gir en større klimagevinst enn alternative bruksområder for de samme arealene, f.eks. uttak av tømmer som erstatning for byggematerialer med høye utslipp.

Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet har derfor gitt oppdrag til Miljødirektoratet, Statens landbruksforvaltning og Norsk institutt for skog og landskap om å vurdere skogvern som klimatiltak, og under hvilke betingelser dette eventuelt bør gjøres. Etatene skal også vurdere om dette kan samordnes med den eksisterende frivillige skogvernordningen, der formålet er bevaring av naturmangfold. Dette vil gi oss svært nyttig kunnskap for den videre oppfølgingen av vern av skog.

Rasmus Hansson (MDG) [11:42:45]: Det er meget positivt at statsråden lister opp en rekke tiltak som i hvert fall kan ha som effekt at skogvernet blir økt. Samtidig er vi fortsatt i en situasjon hvor Norge bare har vernet 2,7 pst. av vår produktive skog, mens den klare faglige anbefalingen fra forskerne er at vi trenger 10 pst. vern. Det vil selvfølgelig samtidig ha en direkte klimagevinst, for det er i veldig

stor grad snakk om den eldste skogen, med de største karbonlagrene. Våre naboland Sverige og Finland har vernet dobbelt så mye av sin produktive skog.

Stiller statsråden seg bak forskernes anbefaling om å nå 10 pst. vern av norsk produktiv skog, og har hun noen signaler om når dette eventuelt kan skje?

Statsråd Tine Sundtoft [11:43:43]: Vi har aldri brukt så mye penger på frivillig skogvern som vi gjør i 2014. Det er for tidlig nå å si noe om videre framdrift i arbeidet med skogvern, men regjeringen skal følge opp Sundvolden-erklæringen om styrking av satsing på frivillig vern og vil komme tilbake til dette i senere budsjettproposisjoner.

Rasmus Hansson (MDG) [11:44:05]: Da konstaterer jeg at den aller viktigste drivkraften for å nå et skogvern som vi faktisk trenger, nemlig et konkret og faglig basert mål, mangler regjeringen fortsatt. Det er liten tvil om at det er årsaken til at norsk skogvern har gått langsomt og ligger langt tilbake i forhold til det behovet vi har, også for å oppfylle Norges forpliktelse – som statsråden er hovedansvarlig for – om å stanse tapet av biologisk mangfold i Norge innen 2020.

Så jeg vil igjen spørre: Har statsråden og regjeringen noen planer om å fastsette et faglig basert konkret arealmål for hvor mye skogvern vi skal ha i Norge, og når?

Statsråd Tine Sundtoft [11:44:59]: Som jeg sa i det forrige svaret, er frivillig skogvern et satsingsområde for regjeringen. Vi økte bevilgningen med 100 mill. kr i forhold til i fjor, og nye områder er planlagt for vern i år. Men dette må vi komme tilbake til i budsjettproposisjonen.

Presidenten: Spørsmål 6 er flyttet og skal besvares før spørsmål 14.

Spørsmål 7

Heidi Greni (Sp) [11:45:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«Refusjon av kommunale utgifter til barnevernstiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger er redusert fra 100 til 80 pst. av utgiftene utover egenandel. Dette gir en budsjettinnsparing for 2014 på 240 mill. kroner. Kuttet gjelder også for refusjonskrav fra tidligere år som behandles i 2014. Mange kommuner mister med dette store forutsatte inntekter for allerede gjennomførte kjøp av tjenester.

Mener statsråden dette er forsvarlig, eller vil det bli iverksatt tiltak for å bistå berørte kommuner?»

Statsråd Solveig Horne [11:46:22]: Refusjon for kommunale utgifter til barnevernstiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger er en ordning som gir refusjon for utgifter kommunene har til barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere.

Prognosene viser at om lag 1 800 barn av totalt 2 500 enslige mindreårige vil omfattes av refusjonsordningen i 2014 – en andel på 72 pst. Dette er en stor økning fra 2011, da tallet var 40 pst. Antallet kommuner som etablerer botilbud innenfor barnevernet, har doblet seg fra 2008 til 2012, og en regner nå med at de aller fleste enslige mindreårige asylsøkere som i dag bosettes ute i kommunene, får et barnevernstiltak. Fram til og med 2013 refunderer staten 100 pst. av utgiftene kommunene hadde til slike barnevernstiltak.

Regjeringen Stoltenberg II foreslo i sitt budsjett for 2014 å redusere refusjonen fra 100 pst. til 90 pst. Dette forslaget tilsvarte en innsparing på anslagsvis 120 mill. kr. Vi var enige med Stoltenberg-regjeringen i at utviklingen mot at alle enslige mindreårige asylsøkere skulle få et barnevernstiltak, kanskje ikke var den rette veien å gå, og vi foreslo derfor å redusere refusjonen til 80 pst., tilsvarende ytterligere 120 mill. kr. Imidlertid ble regjeringen enig med Kristelig Folkeparti og Venstre om å styrke det særskilte tilskuddet ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger med 120 mill. kr. Med andre ord har vi omfordelt midler mellom to ordninger som begge er rettet mot enslige mindreårige flyktninger. Vi har økt det ordinære tilskuddet for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere. Nettoinnsparingen på 120 mill. kr i 2014 er knyttet til videreføringen av forslaget fra Stoltenberg II.

Forskjellen på refusjonsordningen og det særskilte tilskuddet er at det særskilte tilskuddet utløses for hver enslig mindreårig flyktning som bosettes av kommunen. Refusjonsordningen kan kun benyttes dersom kommunen fatter et vedtak om barnevernstiltak. Jeg mener at ordningen med særskilt tilskudd er mer hensiktsmessig, fordi den omfatter alle enslige mindreårige som blir bosatt, og ikke bare de barna som mottar et tilbud fra barnevernstjenesten.

Jeg ønsker at barn skal få den oppfølgingen hver enkelt trenger. Men ikke alle barn trenger et barnevernstiltak. For å bruke ressursene mer effektivt på nødvendige tiltak for enslige mindreårige flyktninger gjør vi denne endringen i refusjonsordningen.

Heidi Greni (Sp) [11:49:06]: Enkelte kommuner har vært veldig dyktige på å ta imot enslige mindreårige. De har vært veldig dyktige på å ta imot og ha gode tiltak for dem som har virkelig stort behov for oppfølging.

Som et eksempel kan jeg nevne Salangen kommune, som har bygd opp et veldig godt barnevernstilbud for enslige mindreårige, som har tatt imot en mye større andel enn kommunistørrelsen skulle tilsi, og som har hatt veldig suksess med de tilbudene de har hatt. Mange av dem har kommet ut i høyere utdanning, mange av dem har kommet ut i arbeid. Det er jo det som er målet vårt – at de skal bli integrert i samfunnet og komme ut i arbeid eller utdanning. Kommunen blir nå straffet med en ekstraregning på 5 mill. kr, fordi de har vært dyktigere enn de andre kommunene, og de blir nå tvunget til å gi et dårligere tilbud i framtiden.

Mener statsråden det er rett at kommunene skal straf-

fes for at de har bygd opp et godt tilbud og lyktes veldig på integreringsområdet?

Statsråd Solveig Horne [11:50:12]: Jeg ønsker å påpeke at alle kommuner fikk en henvendelse om at de kunne søke om refusjon for de utgiftene de hadde hatt, innen 1. desember 2013. Det ble betydelig høyere utbetalinger enn det som var forutsatt. Den eksakte størrelsen på disse er ikke kjent ennå, men det vil jeg komme tilbake til når statsregnskapet er endelig.

Så er det viktig for meg å si at enslige mindreårige flyktninger har et godt tilbud. Veldig mange kommuner har gjort en god innsats for å få integrert disse ungdommene og barna. Det ønsker jeg at kommunene skal fortsette å gjøre. Samtidig må vi understreke at det er ikke alle barn som trenger et tilbud innunder barnevernet. Mange barn klarer man å få bosatt utenfor barnevernet. Ved å gjøre denne ordningen slik at man også kan få pengene over integreringstilskuddet, mener regjeringen at det er et like godt tilbud som det de har i dag.

Jeg registrerer at regjeringen Stoltenberg også så at den utviklingen som hadde vært de senere årene, ved at alle barn ble sluset inn i barnevernstiltak, ikke var den rette veien å gå, og at de også hadde økt egenandelen til 10 pst.

Heidi Greni (Sp) [11:51:26]: Jeg forutsetter at statsråden deler min bekymring for at disse barna skal bli boende enda lenger i mottak, og at rask bosetting er et felles mål vi har. INDI har slått fast at det å innføre denne refusjonsordningen bidro til at det ble enklere å få bosatt enslige mindreårige.

Mitt spørsmål er da: Vil statsråden vurdere å reversere kuttene i refusjonsordningen for barnevernstiltak og sette i gang andre tiltak hvis det nå viser seg at det vil bli mye vanskeligere å få bosatt enslige mindreårige, og at de vil bli sittende mye lenger i mottak?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Solveig Horne [11:52:10]: Jeg kan forsikre representanten om at jeg er like bekymret som henne for alle de 5 400 som nå sitter i mottak og venter på en kommune å bo i. Over 900 av dem er barn som har sittet lenge.

Det denne regjeringen har gjort, er å sende brev til alle kommuner, til og med de minste kommunene, om at de må hjelpe oss med å få bosatt de flyktningene som har fått opphold. Det er gledelig å se at fra november til desember har det blitt en økning i kommunenes mottak av mindreårige flyktninger.

De mindreårige asylsøkerne skal ikke sitte i mottak i mer enn tre måneder. En del av det blir overholdt. Jeg er opptatt av at kommunene skal få dekket mer av utgiftene sine. Det har vi gjort ved å øke integreringstilskuddet. Det å ha samme sats for å ta imot et barn som å ta imot en voksen er et viktig grep i forbindelse med forenkling inn mot integreringstilskuddet.

Spørsmål 8

Ketil Kjenseth (V) [11:53:26]:

«Det finnes pr. i dag ikke nasjonal statistikk som belyser hvor mange pasienter som benytter seg av fritt sykehusvalg. Heller ikke helseforetakene har oversikt over dette. Pasienter kan bli behandlet på ulike sykehus innenfor ett regionalt helseforetak, uten at man vet om det er pasientens eget valg eller en konsekvens av en funksjonsfordeling mellom sykehus.

Hva vil statsråden gjøre for å legge bedre til rette for reelt fritt sykehusvalg, og gi Stortinget bedre grunnlag for å vurdere kvaliteten på ordningen?»

Statsråd Bent Høie [11:54:01]: Retten til fritt sykehusvalg er en viktig pasientrettighet som det ble lagt til rette for av Bondevik I-regjeringen etter en budsjettavtale med bl.a. Høyre. Dette har vært en viktig rettighet som mange pasienter har benyttet seg av. Ordningen ble utvidet til å omfatte private sykehus under Bondeviks andre regjering, og senere er ordningen utvidet til å gjelde også rus og psykisk helse.

Pasientene kan velge behandlingssted, men ikke behandlingsnivå. Helseforetakenes funksjonsfordeling kan altså påvirke hvilke institusjoner innenfor helseforetaket pasienten kan velge mellom.

Det er riktig at vi ikke har en nasjonal statistikk som belyser hvor mange pasienter det er som benytter seg av fritt sykehusvalg. En SINTEF-undersøkelse viser at ordningen i 2003 ble benyttet ved 47 000 sykehuskontakter, dvs. rundt 1,6 pst. av alle planlagte sykehuskontakter. Riksrevisjonen gjennomførte i 2011 en utvalgsundersøkelse i forbindelse med en gjennomgang av ordningen fritt sykehusvalg. Undersøkelsen avdekket at ca. 15 pst. av utvalgs-pasientene benyttet fritt sykehusvalg. Behandlingstypene som er valgt til undersøkelsen, tilsier at andelen bruke-re er blitt noe høyere enn om behandlingstypene ble tilfeldig valgt. Riksrevisjonen gjorde en bred gjennomgang av ordningen med fritt sykehusvalg, som ble diskutert i Stortinget i 2012.

Sykehus og fastlege har plikt til å informere pasientene om ordningen. Bruken av informasjonstjenesten Fritt sykehusvalg har økt de siste årene. I 2013 ble innholdet på nettsidene oppdatert og utvidet. Antall behandlinger og undersøkelser på sidene er økt, og ventetidene er blitt mer presise. Volumtall publiseres for ca. 100 undersøkelser. Denne regjeringen har som mål å gjennomføre flere kvalitetsmålinger. Ett mål er at dette skal gi pasientene enda bedre mulighet til å velge sykehus ikke bare ut fra ventetid, men også ut fra kvalitet.

Fritt sykehusvalg er en viktig pasientrettighet som har potensial til å brukes enda mer. Det viktigste tiltaket for å øke bruken av ordningen er at pasienten får god informasjon om ordningen og om hva de kan velge. Informasjonstjenesten for fritt sykehusvalg har gjort viktige grep for å forbedre dette i 2013, og ordningen er i stadig utvikling.

Ketil Kjenseth (V) [11:56:46]: Jeg takker for svaret. Når det gjelder den kartleggingen som Riksrevisjonen

gjorde i 2011, vil jeg gå litt nærmere inn på den, for den viste – som du sier – at ca. 15 pst. av pasientene benytter ordningen med fritt sykehusvalg. Man kan si at det er en god start, men potensialet er jo betydelig større.

Det som bekymrer, er at det er Riksrevisjonen som foretar en slik undersøkelse på vegne av pasientene, at helsemyndighetene ser ut til å mangle en kontinuerlig informasjon om ordningen fritt sykehusvalg, og at det er betydelige mangler i statistikkføringen også fra helsemyndighetens side, ikke bare fra sykehusenes side.

Så jeg har et oppfølgingsspørsmål: Er statsråden tilfreds med at det er Riksrevisjonen og ikke helsemyndighetene som tar de brukerstyrte valgene mest på alvor?

Statsråd Bent Høie [11:57:51]: Jeg er nok ikke helt enig i beskrivelsen av at det er Riksrevisjonen og ikke helsetjenesten som tar denne rettigheten mest på alvor. Jeg tror at det viktigste for pasientene for å bruke denne ordningen, og dette er en pasientrettighet, er at ordningen blir best mulig kjent, at fastlegene følger opp den plikten de har til å informere om ordningen, og ikke minst at nettsiden fritt sykehusvalg.no er mest mulig oppdatert på informasjon om ventetid, men også etter hvert suppleres med mer informasjon om kvalitet, som er relevant for pasientene.

Så vet vi av erfaringene i helsetjenesten at pasientene i mange tilfeller er oppmerksom på denne rettigheten. For eksempel var det slik i Helse Nord at når de ikke hadde da Vinci-robot for prostataoperasjoner, økte pasientstrømmen fra Helse Nord til andre helseforetak. Så dette er noe både pasienter og fastleger er bevisst på.

Ketil Kjenseth (V) [11:58:55]: Jeg takker for det svaret.

Organiseringen av fritt sykehusvalg er et tema, for slik det er i dag, er de underlagt Helsedirektoratet og har egentlig veldig få virkemidler for å bidra til økt informasjon. Også det å hente inn ventetider viste seg å være ganske krevende, og i mange tilfeller påstår pasientene at det er feil ventetider som ligger ute.

Venstre ønsker å gjøre fritt sykehusvalg til et eget helseforetak, både for å styrke pasientenes posisjon og valgmulighet og for å bidra til å utnytte kapasiteten i helsevesenet bedre.

Jeg ønsker å stille statsråden et spørsmål om organiseringen av fritt sykehusvalg. Har han noen tanker om forbedringer knyttet til det?

Statsråd Bent Høie [11:59:48]: Det som regjeringen er i gang med, er å innføre en ytterligere forsterkning av pasientrettighetene gjennom å etablere ordningen «fritt behandlingsvalg», som jo også er en del av oppfølgingsavtalen og samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre. Da vil pasientens mulighet til å velge behandling bli utvidet – også utover de begrensningene som i dag er i «fritt sykehusvalg», og utover de begrensningene som i dag er knyttet til at en må oppleve fristbrudd for å kunne velge andre enn de som er innenfor det omfanget av avtaler som en har, og de som har avtaler som går inn under ordningen «fritt sykehusvalg». Fra 1. ja-

nuar er også røntgentjenester inne i ordningen, og en jobber også med sikte på å få etablert rehabiliteringstjenester inn i ordningen.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Geir Inge Lien til justis- og beredskapsministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren som rette vedkommende.

Spørsmålet blir tatt opp av representanten Jenny Klinge.

Jenny Klinge (Sp) [12:01:05]: Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål:

«Omskjering av jenter er ulovleg, medan rituell omskjering av guttar er lovleg, også om det skjer utanfor helsevesenet.

Meiner statsråden at jenter og guttar bør få same rettsvern og gå inn for å forby omskjering også av smågutar, og viss regjeringa arbeider med eit framlegg om å regulere praksisen, vil statsråden ta kontakt med helse- og omsorgsministeren for å sørgje for at rettssikkerheita til guttar ved skade eller død som følgje av rituell omskjering blir lik jenters rettssikkerheit?»

Statsråd Bent Høie [12:01:44]: Representantens spørsmål er rettet til justis- og beredskapsministeren, men vil bli besvart av meg.

Kjønnslemlestelse av jenter er forbudt i Norge. Rituell omskjering av guttter er ikke særskilt regulert, og er dermed tillatt med mindre inngrepet skjer i strid med straffelovgivningen. Det omskjæres omtrent 2 000 muslimske og jødiske guttter hvert år.

Representanten går i sitt spørsmål langt i å likestille rituell omskjering av guttter med kjønnslemlestelse av jenter. Jeg synes det er veldig uheldig. Dette er to inngrep som ikke bør likestilles.

Kjønnslemlestelse av jenter har ingen religiøs begrunnelse og representerer et alvorlig og fysisk ødeleggende overgrep mot jenter. Overgrepet kan i betydelig grad medføre komplikasjoner som infeksjoner, sterilitet og fødselskomplikasjoner. Verdens helseorganisasjon omtaler inngrepet som en krenkelse av menneskerettighetene, og nasjonalt og internasjonalt arbeides det hardt mot denne tradisjonen.

Omskjæring av guttter har vært praktisert i religiøs sammenheng i flere tusen år, og er en tradisjon med dype religiøse motiv for den jødiske og den muslimske befolkningen i store deler av verden. Den praktiseres også utenom en religiøs kontekst – f.eks. omskjæres om lag halvparten av guttene i USA, uten at det nødvendigvis har tilknytning til en religion.

Det er ikke naturlig å tro at et forbud mot rituell omskjæring i Norge vil medføre at muslimske og jødiske foreldre slutter å omskjære guttene sine. Det er heller ikke innført forbud mot rituell omskjæring av guttter i noen andre land, så vidt jeg kjenner til.

De senere årene har sykehusene sluttet å tilby inngre-

pet, og situasjonen i dag er at 2 000 guttter omskjæres årlig uten at vi vet hvordan eller hvor dette gjøres. Det er derfor nødvendig å endre dagens situasjon. Det er i alles interesse at rituell omskjæring utføres slik at guttene ikke blir utsatt for smerte og risiko for skade.

Det er ikke ønskelig med et forbud mot omskjæring av guttter, men en lovregulering kan legge til rette for at inngrepet utføres forsvarlig. Regulering kan skape klarhet i ansvarsforhold, gi regler om samtykke og informasjon og sikre tilstrekkelig smertelindring og oppfølging etter inngrepet.

Det vil også bli enklere å sanksjonere dersom omskjæringen skjer i strid med reguleringen. Jeg tar derfor sikte på å fremme en lovproposisjon for Stortinget før påske, der jeg vil foreslå en regulering av rituell omskjæring av guttter.

Jenny Klinge (Sp) [12:04:44]: Eg takkar for svaret, sjølv om eg meiner det ikkje er godt nok.

Det er openbert slik at det generelt ikkje er like konsekvensar ved omskjering av guttar som det er ved omskjering av jenter. Det siste er ein horribel praksis, som i dei aller fleste tilfella medfører store skadar, uansett.

Men ein skal samtidig ikkje bagatellisere skadar på guttar. Når ein gut først blir alvorleg skadd eller døyrt av eit unødvendig medisinsk inngrep, er livet til den guten like mykje verd som livet til ei jente.

Dei nordiske barneomboda har som oppgåve å ta vare på barns rettar, og dei har påpeikt dei sidene ved omskjering av guttar som er ille, og går inn for eit forbod.

Meiner helseministeren at barneomboda ikkje tar omsyn til barns beste når dei går inn for eit forbod?

Statsråd Bent Høie [12:05:37]: Jeg reagerer fortsatt på at representanten konsekvent omtaler kjønnslemlestelse av jenter som omskjæring, og dermed skaper et inntrykk av at dette handler om to likeverdige forhold. Det gjør det ikke. Kjønnslemlestelse av jenter er eksplisitt forbudt i Norge og har helt andre konsekvenser for dem som utsettes for dette, enn det omskjæring av guttter har.

Det er en internasjonal bred enighet om å bekjempe kjønnslemlestelse av jenter, men så vidt jeg kjenner til, er det ingen land som har et forbud mot omskjæring av guttter. Jeg mener at representanten bør være varsom med å prøve å skape det bildet som hun nå gjør, gjennom den måten å framstille dette på.

Jeg mener det viktige er å sikre at de guttene som omskjæres, får det gjort på en god og forsvarlig måte, og tar derfor sikte på å fremme et lovforslag før påske som regulerer det forholdet.

Jenny Klinge (Sp) [12:06:41]: Helseministeren kan gjerne setje seg inn i debatten som er i andre europeiske land, og også finne ut at organisasjonar bestående av karar som har vore omskore, går inn for å forby praksisen.

Ved eit asylmottak i Sunndal i 2008 var det ein 67-årig legeutdanna kar som vart tiltalt for å ha klipt forhuda av to mindreårige guttar med saks, med påfølgjande skadar. Etter etterforsking og tiltale vart mannen frikjend i Nordmøre tingrett. Tingretten viste til at foreldra hadde teke ini-

tiativ til og samtykt til inngrepet, og at omskjering av gitarjo er tillaten. Og ein to veker gamal gut døydde i Oslo i 2012.

Vil slike tilfelle vidare ikkje medføre korkje konsekvensar eller straff – heller ikkje etter at regjeringa regulerer praksisen?

Statsråd Bent Høie [12:07:32]: Rituell omskjering av gutter er som sagt ikke forbudt i Norge, og så vidt jeg vet, heller ikke i noe annet land. I konkrete tilfeller kan imidlertid omskjering av gutter rammes av de alminnelige bestemmelsene i straffeloven. Hvilket straffenivå som i så fall kan være aktuelt, vil bl.a. avhenge av om det foreligger gyldig samtykke fra foreldrene, og om inngrepet har påført gutten skade, betydelig skade eller død.

I høringsnotatet fra 2011 er det foreslått en straffebestemmelse for overtredelse av loven. Det ble her foreslått en strafferamme tilsvarende den som i dag er for overtredelse av helsepersonelloven, altså bøter eller fengsel i inntil tre måneder. Dette forslaget har nå vært ute på høring. Vi arbeider med å konkludere og fremme en proposisjon om dette spørsmålet for Stortinget. Da vil dette temaet bli regulert, og spørsmålet om straffebestemmelser vil da være et tema som tas opp i proposisjonen.

Spørsmål 10

Rasmus Hansson (MDG) [12:08:53]: «Et avgjørende hinder for god gjennomføring av Mongstad-prosjektet har vært at aktørene har hatt sprikende mål. Dette reflekterer også det store bildet i norsk energipolitikk. De grønne sertifikatene vil øke norsk energiproduksjon med 13,2 TWh før 2020, men det er ytterst uklart hva vi skal bruke strømmen til. Dermed ødelegger vi stadig mer norsk natur uten å vite om naturtapet gir klimagevinst.

Hva vil regjeringen bruke den økte produksjonen av fornybar energi til?»

Statsråd Tord Lien [12:09:33]: En av de viktigste jobbene til olje- og energiministeren er å bidra til en sikker energiforsyning som nå og i fremtiden kan gi grunnlag for økt velferd og verdiskaping i mange tiår framover.

Norge har rikelig tilgang på fornybare energiresurser. Denne regjeringen har slått fast at vi ønsker å øke den fornybare energiproduksjonen, kraftproduksjonen, i Norge. På den måten ønsker regjeringen å legge til rette for fortsatt industriutvikling, eksport av aluminium og silisium og andre industriprodukter fra kraftforedlende industri, men også for økt kraftutveksling med andre land, land som i dag får sin energiforsyning fra kullfyring. Vi ønsker også å erstatte deler av det fossile energiforbruket i Norge med fornybar elektrisk kraft.

Det norske kraftforbruket kan nå være inne i en god, positiv utvikling. Vi ser i deler av industrien tegn på at kraftforbruket kommer til å øke. Elkem Solar har allerede startet opp igjen silisiumproduksjonen på Sørlandet og vil etter hvert komme opp i full produksjon. Det går jeg ut fra er en gledelig nyhet ikke bare for olje- og energiministe-

ren, men også for Miljøpartiet De Grønne, som er opptatt av solcelleprodusert energi.

Vi forventer også at petroleumsindustrien vil kreve mer kraft i årene som kommer, både i allerede vedtatte prosjekter og nye prosjekter. Så vet vi også at befolkningsveksten vil gi oss en underliggende vekst i kraftbehovet i årene som kommer.

Den gode tilgangen på fornybare energiresurser gjør det lett å glemme hvor sårbart det norske kraftsystemet er for variasjoner i temperaturer og i tilsig. Det er ikke mange år siden, vil jeg minne om, at frykt for manglende kraftutbygging og et stort kraftunderskudd dominerte den offentlige debatten. Senest vinteren 2010–2011 hadde Norge en kraftsituasjon som Statnett vurderte som anstrengt – og til dels svært anstrengt i deler av landet. I løpet av 2010 var det lite tilsig i magasinene, og det kalde været den vinteren sammen med økt aktivitet i industrien ga et rekordhøyt forbruk.

Regjeringen prioriterer sikker energiforsyning i alle landsdeler. Det er en av grunnene til at vi ønsker å bygge ut mer fornybar energi i Norge.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Rasmus Hansson (MDG) [12:12:31]: Miljøpartiet De Grønne støtter utbygging av fornybar energi for å erstatte fossil energi. Men også Riksrevisjonen har – i en pressemelding fra 14. januar – påpekt at

«norske myndigheter ikke har avklart hvor mye ny fornybar energi det skal legges til rette for, og det framstår som uklart hvordan energimålene skal avveies mot andre sektormål».

Konsekvensene av dette er en fare for at støtten til utbygging av fornybar energi forvitrer fordi folk ikke ser det konkrete anvendelsesområdet for denne fornybarhetsutbyggingen, som også koster mye natur og til dels kultur. Så spørsmålet blir igjen: Hva sier statsråden til Riksrevisjonens kritikk, og kan du konkretisere mer hva du vil gjøre for å løse dette problemet, som altså består i mangel på konkrete mål?

Statsråd Tord Lien [12:13:35]: Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har sittet med makten i overkant av 100 dager, så vi kan neppe ta ansvaret for de store linjene i det arbeidet som er gjort. Vi og Sverige har en felles ambisjon om at vi skal øke produksjonen av fornybar energi i Norge og Sverige med 26,4 TWh. Det er et rimelig klart og tydelig mål innen 2020. Så har vi et mål i Norge om å redusere forbruket av kraft med 6 ¼ TWh. Når det gjelder de avveiningene som jeg mener det er helt betimelig at representanten Rasmus Hansson etterspør, vil det bli en sentral del av jobben med energimeldingen som regjeringen vil legge fram i løpet av 2015.

Rasmus Hansson (MDG) [12:14:31]: Da setter jeg pris på at jeg fikk et første svar på mitt siste spørsmål. Noe av det positive som regjeringen har tatt initiativet til og forpliktet seg til i sin regjeringserklæring, er nettopp det å

legge fram en energimelding som vil svare på, forhåpentligvis, noen av disse spørsmålene. Så du kan altså bekrefte at denne meldingen vil bli lagt fram tidlig i 2015?

Statsråd Tord Lien [12:14:55]: Der tror jeg vel representanten Hansson var litt kreativ. Jeg prøvde å være ganske tydelig på at regjeringen har en ambisjon og et ønske om å legge fram den meldingen i løpet av 2015. Våre forgjengere satt i åtte år uten å klare å legge den fram. Jeg setter pris på at opposisjonen i Stortinget er utålmodig. Jeg kunne ha lagt fram en melding på kort tid, men jeg har lyst til å bruke nødvendig tid for å skaffe nødvendig forankring ute blant dem som jobber med dette, slik at vi klarer å få en melding som står. Det er lange ledetider i norsk energi-bransje. Det fordrer at vi som myndigheter sammen med Stortinget gjør jobben vår på en måte som gjør at vi skaffer energibransjen den forutsigbarheten som den bransjen må ha, med de lange ledetidene og de lange produksjonstidene som er på de anleggene.

Presidenten: Presidenten vil gjøre representanten Rasmus Hansson oppmerksom på at all tale skal rettes til presidenten. Da heter det ikke hva «du» vil gjøre, men hva «statsråden» vil gjøre.

Rasmus Hansson (MDG) [12:16:04]: Dette skal representanten merke seg.

Spørsmål 11

Geir Pollestad (Sp) [12:16:16]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren:

«Vindkraftbransjen i Norge er bekymret for at en stor del av investeringene i elsertifikatmarkedet kommer i Sverige. En eventuell justering av norske rammebetingelser ved kontrollstasjonen i 2015 kan føre til lang tids usikkerhet i den norske vindkraftbransjen og manglende investeringsbeslutninger.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at elsertifikatene utløser investeringer i vindkraft i Norge?»

Statsråd Tord Lien [12:16:46]: Som spørteren er inne på, er sertifikatsystemet et felles norsk-svensk samarbeid, der rammene er regulert i en traktat mellom landene og i en egen lov om elsertifikater. Samlet mål for fornybar elektrisitetsproduksjon i det felles elsertifikatmarkedet er 26,4 TWh, normal årsproduksjon i 2020. Gjennom kontrollstasjonen som skal gjennomføres i løpet av neste år, vil norske og svenske myndigheter i fellesskap bl.a. se nærmere på behovet for endring i regelverket om elsertifikater for å nå målet.

Jeg er svært opptatt av at rammen for kraftutbygging er så klar som mulig, sånn at investorene kan fatte beslutninger på trygt grunnlag. Det er mange faktorer som er med på å avgjøre hvor investeringene vil komme. Allerede til uka vil NVE og den svenske energimyndigheten overlevere grunnlagsmaterialet for kontrollstasjonen til sine respektive ministre. Materialet vil umiddelbart bli sendt ut

på høring. Samlet vil dette danne grunnlaget for de drøftelsene vi skal ha med svenske myndigheter om nødvendige endringer i sertifikatsystemet. Stortinget vil deretter så raskt som mulig få endringsforslagene til behandling. Denne prosessen vil bidra til at investorer kan få et så sikkert grunnlag som mulig for sine beslutninger om utbygging av alle de anlegg som allerede har konsesjon, eller de anlegg som i de nærmeste år vil få det. Som konsesjonsmyndighet vil jeg sørge for fortsatt effektiv konsesjonsbehandling og nettutbygging, slik at vi får fram de beste prosjektene i tide, innen 31. desember 2020. Jeg vil imidlertid påpeke at det er opp til investorene å bestemme hva slags anlegg som blir bygd ut her til lands.

Geir Pollestad (Sp) [12:18:41]: Jeg takker for svaret. Jeg synes det er gode elementer i det. Men jeg oppfatter det dit hen at kontrollstasjonen i 2015 først og fremst er en felles norsk kontrollstasjon for å se hvordan en ligger an med tanke på å nå målet om en produksjon på 26,4 TWh.

Når det gjelder det spørsmålet som nå har dukket opp, skjevfordeling mellom Norge og Sverige, går det på skatteordningene, der det har vist seg at Sverige har betydelig gunstigere skatteordninger enn Norge, bl.a. gjennom kommunalt eierskap og muligheten for å avskrive energiavgiften. Dette er et nasjonalt spørsmål, som kan løses uavhengig av kontrollstasjonen i 2015. På den bakgrunn er mitt spørsmål: Hva vil statsråden, som har det samlede ansvaret for vindkraftutbygging i Norge, gjøre for å få utløst investeringer i vindkraft i Norge?

Statsråd Tord Lien [12:19:47]: Jeg noterer meg at da elsertifikatordningen ble behandlet i Stortinget, var det bred politisk enighet om en del ting. Det ene er det faktum at skatte- og avgiftspolitikken skulle være unntatt fra avtalen – det var det bred politisk enighet om. Det andre var at ordningen skulle være teknologinøytral som sådan. Og dette handler ikke bare om vind, men også om vannkraft.

For å kunne bygge ut både vannkraft og vindkraft og andre ting er det en del ting man trenger. Man trenger å ha konsesjon, man trenger å ha mulighet til å eksportere den kraften som produseres, til et marked, altså nettilgang. Og man trenger å ha lønnsomhet. Det er ikke sånn at det er noen grunn til å tro at det ikke er svært mange anlegg der ute i Norge som med dagens rammevilkår vil være bedriftsøkonomisk lønnsomme å bygge ut.

Geir Pollestad (Sp) [12:20:48]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg registrerer at vindkraftbransjen med vindkraftforeningen Norwea i spissen deler den bekymringen som jeg har. Jeg vet også at vindkraftoperatørene, som nå utdannes på Dalane videregående skole, er bekymret for at det ikke kommer investeringer i Norge.

På et annet felt innenfor energibransjen, i oljenæringen, har en tradisjon for å gjøre tilpasninger i skattesystemet når det butter imot. Jeg kan nevne refusjonsordning for leteutgifter, som i sin tid ble innført. Historien er full av den type grep.

Så mitt spørsmål igjen, selv om jeg vet at det er finansministeren som har ansvaret for skatter og avgifter, vil være: Når en nå ser at svenske skatteordninger er så gunstige at en stor andel av investeringene kommer i Sverige, er det ikke da ut fra både et energipolitisk og et næringspolitisk perspektiv behov for å gjøre endringer i det norske systemet?

Statsråd Tord Lien [12:21:48]: Jeg har lyst til å være tydelig på at begge partiene i regjeringen – både Høyre og Fremskrittspartiet – har støttet innføringen av elsertifikat-systemet. Det er en ordning som etter mitt skjønn fungerer veldig bra. Den kommer norske private konsumenter til nytte, den kommer norsk industri til nytte, og den kommer norske kraftprodusenter til nytte.

Så er det helt rett som Pollestad sier, at når det gjelder skattepolitikk, som han helt åpenbart er ute etter å ha meg til å snakke om, er det et felt som tilligger en annen statsråd, finansminister Siv Jensen. Men som sagt: Jeg mener at det allerede innenfor dagens regime er mange prosjekter som det bør være mulig å bygge ut. Vi skal også utvide eksportkapasiteten til Europa. Det vil også styrke lønnsomheten i mange prosjekter.

Spørsmål 12

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:23:06]: «Stortinget satte betingelser da PUD-ene til Gina Krog og Edvard Grieg på Utsirahøyden i Nordsjøen ble gitt, om at installasjonene skulle klargjøres for strøm fra land, og om at operatørene skulle ta sin forholdsmessige andel av kostnadene. I ettertid omtales det i media at operatørene på feltene motarbeider elektrifisering bl.a. ved å velge løsninger som fordyrer og vanskeliggjør en slik omlegging.

Ser statsråden at det vil se ut som om oljeselskap kan presse staten til å droppe miljøkrav dersom krav om full elektrifisering frafalles?»

Statsråd Tord Lien [12:23:44]: Kraft fra land vurderes og utredes ved alle nye utbygginger og større ombygginger på norsk sokkel. Feltene Troll, Valhall, Ormen Lange, Snøhvit og Gjøa drives i dag med kraft fra land. I tillegg vil feltene Goliat og Martin Linge få tilført kraft fra land når disse feltene settes i produksjon. Om lag 40 pst. av norsk gassproduksjon er knyttet til felt drevet med kraft fra land.

En løsning med kraft fra land forutsetter at det samtidig sikrer utbygging av tilstrekkelig ny kraft, eller at det framføres tilstrekkelig nytt nett, sånn at det ikke oppstår regionale ubalanser på utbyggingstidspunktet. Hensynet til tiltakskostnadene og naturmangfoldet på fastlandet må også ivaretas.

Kraft fra land til Utsirahøyden har vært utredet av alle rettighetshavere i Sverdrup-funnet og de tre feltene Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog siden 2011. Kostnadene knyttet til dette arbeidet er delt mellom rettighetshaverne i tråd med vilkårene satt ved godkjenning av utbyggingsplanene for Grieg, Aasen og Krog.

Departementet har fulgt opp de pågående utredningene og hatt som mål at Utsirahøyden skal forsynes med kraft fra land. Regjeringen vil bl.a. på bakgrunn av de pågående analysene fra rettighetshaverne ta endelig stilling til om en slik løsning bør etableres ved behandlingen av de enkelte utbyggingene.

Dette løpet er i samsvar med det som den forrige regjeringen foreslo i klimameldingen, og som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av den.

Petroleumssektoren er underlagt streng virkemiddelbruk. Hovedvirkemidlet for å begrense CO₂-utslippene fra sokkelen er den høye utslippskostnaden selskapene står overfor gjennom det europeiske kvotesystemet og CO₂-avgiften, samlet på om lag 450 kr per tonn CO₂. Dette gir selskapene sterk egeninteresse av å begrense utslippene.

Rettighetshaverne i Sverdrup skal ta beslutning om konseptvalg tidlig i 2014. Investeringsbeslutning og innlevering av plan for utbygging og drift er planlagt tidlig i 2015. Sverdrup-utbyggingen vil bli forelagt Stortinget. Selskapenes tidsplan er rettet inn mot å få utbyggingen behandlet i Stortinget vårsesjonen 2015. Produksjonsstart er estimert til slutten av 2019.

Operatøren og de øvrige rettighetshaverne drøfter, utreder, vurderer og kvalitetssikrer en rekke forhold i forkant av en viktig milepæl som et konseptvalg er. Denne prosessen pågår nå blant rettighetshaverne i Sverdrup.

Når det gjelder feltene Grieg, Aasen og Krog, vil disse bli klargjort for å kunne ta imot kraft fra land, og dette følges opp av rettighetshaverne i de pågående utbyggingene. I tillegg er det satt tydelige vilkår om at disse feltene skal knytte seg til en samordnet løsning til Utsirahøyden dersom denne realiseres, med mindre departementet av særskilte grunner bestemmer noe annet. Dette har Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av utbyggingsplanene for de tre feltene.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:26:49]: Jeg merker meg at statsråden ikke svarte på spørsmålet, og vil gi ham en ny mulighet til å gjøre det.

For øvrig vil jeg si at alle forstår at når Lundin og DNO, som er operatører for Gina Krog og Edvard Grieg, velger å bygge ut uten strøm fra land, som de har gjort, men med egen forsyning, har de ingen økonomiske incentiver til i ettertid å påta seg nye kostnader ved å medfinansiere strøm fra land. Derfor har Olje- og energidepartementet og statsråden en svært viktig rolle for å sikre oppfølgingen av Stortingets vedtak.

Stortinget var tydelig. Det er avgjørende at statsråden og departementet er tydelige i sin kontakt med oljeselskapene. OD har fagansvaret med representanter fra OED til stede og blir løpende orientert om framdrift i forkant av konseptvalget. Kan statsråden forsikre Stortinget om at det hele tiden er blitt kommunisert et klart krav fra departementets side om at Johan Sverdrup skal fullelektrifiseres, og at hele Utsira-området skal fullelektrifiseres?

Statsråd Tord Lien [12:27:53]: Jeg kjenner meg ikke igjen i representantens antydning om at selskapene i denne

saken ikke har kommittert seg til å finne gode løsninger på kraftforsyningen på hele feltet.

Så har det også vært bred enighet i Stortinget om virkemiddelbruken for å realisere elektrifisering på norsk sokkel. Stortinget har ikke vedtatt, som det blir hevdet her, at Utsirahøyden skal ha kraft fra land. Det Stortinget har sluttet seg til, er at departementet skal følge opp utredningen og ha som mål at den sørlige delen av Utsirahøyden forsynes med kraft fra land. Det har Olje- og energidepartementet fulgt opp, og vil ta endelig stilling til spørsmålet om bruk av kraft fra land ved behandlingen av utbyggingen.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:28:49]: Dette er litt underlig. Elementær økonomisk forståelse tilsier at hvis du allerede har bygd ut noe fra selskapene Lundins og DNOs side, er du ikke interessert i å være med på å finansiere enda mer. Det er derfor jeg sier at de økonomiske incentivene for å sørge for en elektrifiseringsløsning ikke er til stede for den sørlige delen av Utsira, for Gina Krog og for Edvard Grieg. Men derfor er jo rollen til det offentlige og til olje- og energiministeren særlig viktig.

Da blir spørsmålet mitt til statsråden: Siden statsråden skiller mellom Stortingets mål og Stortingets krav, kan statsråden forsikre Stortinget om at det hele tiden er blitt kommunisert et klart mål fra departementets side om at Johan Sverdrup skal fullelektrifiseres, og at hele Utsiraområdet skal fullelektrifiseres?

Statsråd Tord Lien [12:29:55]: Nå framsettes det mange utsagn her – jeg tror ikke jeg skal kalle det noe annet enn utsagn.

En ting som må være helt klart, er at både Edvard Grieg-, Ivar Aasen- og Gina Krog-feltene er forberedt for elektrifisering. Det har selvfølgelig også hatt en kostnad.

Jeg er ikke kjent med at operatørene, partnerne, i lisensen jobber med noen annen løsning for kraftforsyningen til Sverdrup-feltet enn elektrifisering fra dag én.

Det er sånn at disse aktørene på norsk sokkel betaler 80 pst. skatt, og Stortinget har hele tiden når dette har vært behandlet – også da herværende representant var statsråd – vært krystallklar på at dette skal man ha et øye på. Det er spørsmål om tiltakskostnad, og tiltakskostnaden som har vært nevnt, er 450 kr per tonn CO₂.

Spørsmål 13

Knut Storberget (A) [12:31:11]: «I Bondebladet nr. 3 i år beskrives et par som ønsker å starte med melkeproduksjon i Nord-Østerdal i Hedmark. De driver i dag produksjon i Buskerud, men tillates ikke å flytte sin kvote mellom fylkene til tross for at Buskerud har flere ubrukte kvoter.

Det er ofte gode argumenter for å forhindre omfattende flytting av kvoter for å opprettholde landbruk i hele landet, men ser statsråden behov for å etablere en unntakshjemmel som kan brukes i slike tilfeller?»

Statsråd Sylvi Listhaug [12:31:38]: Takk til representanten Storberget for å sette et viktig tema på dagsordenen.

Kvotordningen for melk ble innført i 1983 på grunn av overproduksjon av melk. Kvotordningen skulle bidra til å redusere total melkeproduksjon slik at man ikke fikk ytterligere overproduksjon og prisfall. Hovedformålet med kvotordningen for melk er derfor å tilpasse melkeproduksjonen til etterspørselen etter melk.

Innføring av kvotordningen førte til at strukturutviklingen i melkeproduksjonen stoppet opp. Økte kostnader og teknologisk utvikling kunne ikke møtes av produsentene med å utvide produksjonen. Det meldte seg derfor raskt et behov for å gjøre det mulig å vokse. Først ble det åpnet opp for å produsere på flere kvoter gjennom samdrifter. Deretter ble det i 1997 og 2003 åpnet opp for henholdsvis statlig og privat omsetning av kvote. I 2009 ble det åpnet opp for kvoteleie som gir enkeltbruk anledning til å øke sin produksjon uten å måtte kjøpe og selge kvote.

Formålet med kvotordningen for melk er videre å bidra til landbruk og melkeproduksjon over hele landet. Den totale kvoten er derfor delt opp i produksjonsregioner som setter en geografisk grense for hvor melkekvoter kan flyttes. I dag er regionene delt inn etter fylker. Jeg mener at dagens regioner er for små, noe denne saken og spørsmålet fra representanten Storberget illustrerer.

Paret som er beskrevet i Bondebladet, Sissel Skarsbø Dokken og Bjørn Vidar Dokken, søkte Statens landbruksforvaltning om dispensasjon fra kravet om at kvote bare kan flyttes innenfor den produksjonsregionen landbruksiendommen og kvoten tilhører. Statens landbruksforvaltning avsto søknaden ettersom det ikke er anledning til å gi dispensasjon fra denne bestemmelsen i regelverket.

Jeg synes det er leit at disse produsentene opplever det slik at dagens kvotordning hindrer dem i å utvikle sin produksjon. Jeg har imidlertid ikke anledning til å gå inn i denne konkrete saken, da det ville være i strid med regelverket og prinsippet om likebehandling. Jeg kan imidlertid love representanten Storberget og norske melkeprodusenter at jeg vil gå grundig inn i problemstillingen som denne saken reiser.

Helt siden kvotordningen ble innført i 1983 har man sett behov for å gjøre ordningen mer fleksibel. Jeg mener at ordningen fortsatt er for rigid, i tillegg til at den er altfor omfattende. I tråd med regjeringens politiske plattform vil jeg derfor gå gjennom alle sider av kvotordningen for melk. Dette er én av mange saker som jeg ser fram til å jobbe med i forbindelse med årets jordbruksoppgjør.

Knut Storberget (A) [12:34:15]: Jeg er helt enig i at landbruksministeren skal vike tilbake for å gå inn i konkrete saker. Mitt spørsmål var ikke en oppfordring om å gå inn i saken. Det er derfor spørsmålet er formulert slik at man kan få en løsning på i hvert fall framtidige lignende saker.

Jeg må bare understreke at jeg mener det skal være geografiske begrensninger for hvordan kvotene tildeles. Jeg oppfatter det å være et viktig virkemiddel for å sikre at vi har et landbruk over hele landet. Men samtidig syns jeg at legitimiteten og tilliten til denne type regelverk noen ganger blir avhengig av at vi kan etablere en smal unntakshjemmel, særlig i de tilfellene hvor man risikerer at kvoten blir passivisert.

Så jeg har lyst til å gjenta mitt spørsmål: Syns statsråden det ville være aktuelt i hvert fall å vurdere å se på etablering av en slik smal unntakshjemmel?

Statsråd Sylvi Listhaug [12:35:17]: Jeg mener det er aktuelt å gjøre endringer i hele kvoteordningen for melk, og jeg mener det er behov for det. I dag ser man f.eks. at det er 200 enkeltforetak og samdrifter som har en kvote som er nesten eller helt i taket i forhold til hva en har lov til å produsere. Det er klart at alle næringsdrivende er avhengig av å få mulighet til å utvikle sin bedrift og produsere mer for å kunne få økt lønnsomhet i sektoren.

Når det gjelder unntakshjemler: Representanten Storberget har bakgrunn som justisminister, og jeg er sikker på at han er enig med meg i at det å etablere unntakshjemler byr på mange utfordringer. I stedet for å begynne med unntakshjemler, mener jeg det er mye bedre å gjennomgå hele kvoteordningen og gjøre endringer som gjør at det blir mer fleksibelt, og derav få større kvoteområder enn det er i dag.

Knut Storberget (A) [12:36:14]: Det er fint å kunne avslutte denne dagen med en sak som viser at det er mulig å korrigere noe av regelverket, og at det er vilje også politisk til å gjøre det. Jeg takker i så måte statsråden for imøtekommenheten.

Når det gjelder spørsmålet om unntakshjemmel, vil noen av oss mene at det politisk sett vil være riktig i forbindelse med flere lover at man faktisk har en mulighet til å bruke sunn fornuft. I dette tilfellet syns jeg faktisk det handler om det.

Jeg vil igjen bare oppfordre til å se på muligheten for om man skal etablere en sann unntakshjemmel, kanskje raskere, slik at vi får en gjennomføring som viser at regjeringa har gjennomføringskraft på dette området.

Mitt siste spørsmål er: Er det mulighet for å gjøre dette raskere enn den prosessen statsråden har lagt opp til? En totalgjennomgang vil nødvendigvis ta tid.

Statsråd Sylvi Listhaug [12:37:08]: Min ambisjon er at vi skal ha endringer på kvoteområdet i løpet av første halvår i år, slik at vi både får hevet kvotetak og får gjort noe med områdene det er inndelt i i dag. Jeg mener vi skal gjøre det på en måte som gjør at unntakshjemler i minst mulig grad skal brukes, nettopp fordi det alltid vil utfordre bl.a. likebehandling.

Avslutningsvis: Vi har møtt hverandre mange ganger i dag, det har vært veldig hyggelig. Jeg er glad for å få positive signal om at Arbeiderpartiet er åpen for å gjøre endringer på dette området, noe jeg mener er på høy tid vi gjør, slik at bøndene får bestemme mer og staten mindre.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 6.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Helga Pedersen til barne-, likestillings- og inkluderings-

ministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Helga Pedersen (A) [12:38:07]: «Barne-, likestillings- og inkluderingsministeren har rost satsinga på gratis kjernetid i Groruddalen, som er et viktig tiltak for at barn med innvandrerbakgrunn skal lære norsk. I år skal byrådet i Oslo konkurranseutsette flere barnehager i det samme området med den konsekvens at bemanningsnormen fjernes, de ansattes pensjonsvilkår svekkes, og erfarne ansatte trolig vil forsvinne.

Hva er statsrådets syn på at konkurranseutsetting vil ha åpenbare negative konsekvenser for kvaliteten i barnehager med høy minoritetsandel?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:38:42]: Jeg svarer da på spørsmålet fra representanten Pedersen til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren, fordi det er nær knyttet til mitt område.

Det er i dag omtrent like mange kommunale som private barnehager. Tilgjengelige undersøkelser viser at foreldre er svært fornøyd med tilbudet barna deres får i private barnehager. Det er generelt ikke grunnlag for å påstå at kvaliteten i private barnehager er dårligere enn i kommunale barnehager.

Landets kommuner står fritt til selv å organisere sitt barnehagetilbud. Så lenge det tilbudet er innenfor rammene som følger av gjeldende regelverk, kan barnehagene være eid av kommunen selv, eller private. Sånn har det – så vidt meg bekjent i hvert fall – vært ganske lenge, og sånn mener jeg det fortsatt må være. Jeg har heller ikke registrert noen forslag fra f.eks. Arbeiderpartiet om at det skal bli en slutt på det. Private barnehager var viktig for å få oppfylt løftet om full barnehagedekning for alle, og de er viktige for kapasiteten og mangfoldigheten i privat sektor.

Private barnehager er ikke bundet av bemanningsnormene som er vedtatt av kommunene, men likevel må private barnehager ha en bemanning som er tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, i tråd med barnehagelovens krav.

Jeg har ikke sett, og kan ikke se, at det er noe grunnlag for den påstanden som ligger i spørsmålet, om at konkurranseutsetting generelt er negativt for kvaliteten i barnehagene, og jeg understreker igjen at det er landets kommuner som velger løsninger for barnehagene lokalt som de mener er til det beste for innbyggerne i kommunen. Hvis innbyggerne i kommunen ikke er enig i det, har de mulighet til å stemme på noen andre ved valget.

Jeg har for øvrig – igjen – heller ikke hørt noen forslag fra Arbeiderpartiet om at man skal statliggjøre hele barnehagesektoren.

Helga Pedersen (A) [12:40:45]: Det er bred enighet i dag om at tidlig innsats og barnehage er utrolig viktig for barnas læring senere i livet. Det har også kunnskapsministeren slått fast. Han har sagt:

«Vi er ferdige med det store kapasitetsløftet. Det store prosjektet nå er innhold og kvalitet i barnehagen.» Det er veldig høylytte protester fra foreldrene i de

barnehagene som nå skal konkurransesutsettes, bl.a. med en fakkeldemonstrasjon foran Oslo rådhus i ettermiddag.

Hva er kunnskapsministerens budskap til de foreldrene og de barna som rammes av konkurransesutsettingen, som fører til at erfarne ansatte forsvinner, at pedagogene ser ut til å rømme fra de barnehagene som rammes, og at bemanningsnormen fjernes fra barnehager som i dag er veldrevne offentlige barnehager, og som skal konkurransesutsettes?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:41:43]: Mitt budskap til de foreldrene er to ting. Det første er at denne regjeringen satser på barnehage. Vi bruker 170 mill. kr på kompetanse- og kvalitetstiltak, og nå er det ikke bare pengene som er viktige, men hvordan vi bruker dem. Vi bruker dem på å investere i de ansatte. Vi har faktisk aldri brukt mer penger på kvalitet og kompetanse i barnehagene enn under denne regjeringen. Det er viktig. Vi har startet opptrappingen mot likebehandling av offentlige og private barnehager. Det er også viktig, for det kan ha noe å gjøre med at man da får likt tilskudd og dermed ikke får forskjeller i finansieringen av barna. Så det er det ene budskapet.

Det andre budskapet mitt er at lokaldemokratiet er viktig. Det betyr at det som skjer i Oslo kommune, er det Arbeiderpartiets og Høyres kommunestyrerepresentanter i Oslo, valgt av folket i Oslo, som må bestemme – ikke Stortinget. Og så sant Arbeiderpartiet ikke har et forslag om at dette skal bli nasjonal politikk styrt av storting eller regjering, er vi enige om det i utgangspunktet.

Helga Pedersen (A) [12:42:25]: Derfor har jo også Arbeiderpartiet i Oslo protestert mot konkurransesutsettingen av de sju barnehagene.

Det som er interessant, er at Høyre i denne saken snakker med minst to tunger. Kunnskapsministeren snakker om betydningen av innhold og kvalitet, men her er det en åpenbar konflikt med det det Høyre- og Fremskrittsparti-byrådet i Oslo gjør. De konkurransesutsetter med den åpenbare konsekvens at det går ut over kvaliteten og tryggheten i de barnehagene som rammes.

Carl I. Hagen har i forbindelse med denne saken sagt:

«Hvis Oslo kommune fikk en idé om å begynne med dagligvarebutikker eller skobutikker, ville alle le. Hvorfor skal man drive med barnehager når private gjør det bedre og billigere?»

Mener kunnskapsministeren at det er en prinsipiell forskjell på å drive skobutikk og det å drive barnehage?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:43:35]: Det mener kunnskapsministeren absolutt, for det er en stor forskjell på barn og sko. Hvis man ikke ser det, har man dårlig greie både på barn og på sko.

Men spørsmålet tilbake til Arbeiderpartiet og representanten Pedersen må være: Det er helt greit at Arbeiderpartiets representanter i Oslo protesterer – for dette er en sak som Oslo kommune har ansvar for – men hvilket forslag har Arbeiderpartiet kommet med etter åtte år i regjering, som skulle tilsi at dette var nasjonal politikk? Og så sant Arbeiderpartiet er enige om at dette er et kommunalt an-

liggende, hvorfor etterspør man da en kunnskapsminister som griper inn?

Det er i beste fall inkonsekvent etter at man har sittet åtte år i regjering og ført akkurat den samme politikken, eller så betyr det at Arbeiderpartiet nå har endret politikk og mener at man skal statliggjøre barnehagesektoren. I så fall må man komme klart frem og si fra om det til velgerne.

Presidenten: Vi går da videre til spørsmål 14.

Spørsmål 14

Henrik Asheim (H) [12:44:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«For at elevrådsarbeidet skal fungere godt, er det avgjørende at de som sitter i elevrådet også har tilstrekkelige kunnskaper og informasjon til å gjøre en god jobb på vegne av sine medelever. Det siste som er utviklet av læremidler og lærerveiledning i klasseråds- og elevrådsarbeid ble utviklet for barneombudet for elever i 1.–4. klasse i 1999.

Vil statsråden ta initiativ til å gjennomgå de læremidler og veiledninger som foreligger med sikte på å utvikle et oppdatert materiell for de elevene som deltar i elevrådsarbeid?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:45:13]: Jeg setter pris på spørsmålet, for jeg er opptatt av elevrådsarbeid og elevrådsdemokrati. Det er skoleleders ansvar at elevene blir tatt med i skolemiljøarbeidet. Elevrådet skal fremme fellesinteressene til elevene på skolen og arbeide for å skape et godt skolemiljø.

Jeg er helt enig med representanten Asheim i at det er viktig at de som sitter i elevrådet, har tilstrekkelig med kunnskaper og informasjon til å kunne gjøre en god jobb på vegne av medelevene.

Dette spørsmålet har gitt en anledning til å se litt på hva som er situasjonen for dem som driver elevrådsarbeid, og heldigvis – må jeg nesten si – er det ikke sånn at det ikke har kommet nytt veiledningsmateriale på området siden 1999. I 2012 laget Utdanningsdirektoratet, i samarbeid med Elevorganisasjonen, en veiledningsressurs som så ble lagt ut på Utdanningsdirektoratets hjemmesider. Veiledningsmaterialet består bl.a. av en nettressurs om elevmedvirkning, en elevrådshåndbok, guide for elevrådskontakter og for oppstart av elevråd, og ofte stilte spørsmål om elevmedvirkning. Det er også laget en veileder for dem som er med i skolemiljøutvalgene.

Det er også selvfølgelig viktig at disse veilederne og dette informasjonsmaterialet blir kjent. Der kan det hende at vi har en jobb å gjøre. Det er viktig at det ikke bare fokuseres på elevrådsarbeidet, men at alle elever i norsk skole også skal delta i beslutninger som gjelder deres egen læring og deres egen hverdag. Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig og sosial utvikling, og elevene skal også få en mulighet til på en systematisk og skikkelig måte å si noe om un-

dervisningen og skolen de går på, og det er et arbeid som regjeringen har tenkt å jobbe videre med.

Henrik Asheim (H) [12:47:04]: Jeg takker for svaret. Jeg tror at kunnskapsministeren er inne på noe viktig når han sier at dette er informasjon som må spres bedre, for dette er forespørsler som jeg har fått både fra elever og elevrådsrepresentanter og fra lærere i den norske skolen.

Jeg kommer i dag fra et møte med alle elevrådslederne i Akershus. De etterlyser også mer informasjon, særlig faktisk til lærerne på skolen. Det som er utfordringen for dem, er at mange lærere ikke vet hva som forventes av elevrådet og hva elevrådet faktisk skal gjøre, og de oppfatter at det varierer veldig fra skole til skole hvordan elevrådsarbeidet fungerer. Og hvis elevene skal tas med i skolen og gjøre elevrådsarbeidet skikkelig, må også informasjonen komme lærerne til gode.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:47:48]: Nå tror jeg det er fornuftig at det er en viss variasjon i hvordan man organiserer detaljene i elevrådsarbeidet. Men der det ikke kan være noen variasjon, er i elevenes helt grunnleggende rett til å være med og bestemme, vurdere og ha en stemme på skolen. Dette er en veldig god påminnelse til regjeringen om at det ikke holder å bevilge en pott med penger, lage materiell eller anta at noe er gjort, hvis man ikke får distribuert det ut.

Så jeg synes dette er en nyttig påminnelse om at – for det første – det er bra at det er materiell tilgjengelig, men at det materielle også må ut, og det skal jeg ta en runde for å se om vi kan bli bedre på.

Spørsmål 15

Ivar Odnes (Sp) [12:48:49]: «I Sandefjord kommune pålegges lærerne å evaluere elevene ved å angi om eleven skårer «under forventet, tilfredsstillende eller over forventet måloppnåelse». Foreldre og lærere mener dette ikke fremmer læring og i praksis er en form for karaktersetning i strid med lov og forskrift. Enkelte lærere som nekter å benytte systemet, er truet med oppsigelse.

Mener statsråden det er akseptabelt at kommunen her omgår forbudet mot karakterer på barnetrinnet ved å benytte slike karakterlignende kriterier?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:49:31]: Jeg har tre poeng. Jeg takker for spørsmålet, og det var ikke det første poenget – det skulle jeg gjøre før jeg kom til poengene. Jeg har tre poeng, og det første er: Siden dette spørsmålet – i en serie av spørsmål – ble levert inn, har det jo skjedd ting i Sandefjord, og det er verdt å reflektere over: Hvorfor skjer det ting i Sandefjord mens det ligger spørsmål inne hos regjeringen? Jo, nettopp fordi dette er en sak i Sandefjord kommune og ikke en sak i Stortinget, eller i regjeringen. Jeg har som statsråd sagt veldig tydelig ifra om at dette ikke er aktuell politikk å tvinge igjennom eller gjennomføre fra statens side i alle norske kommuner, og

det er noe som alle partier som er opptatt av lokalt selvstyre og lokalt folkestyre, burde bite seg merke i. Det er det ene poenget.

Det andre poenget er hva som faktisk ligger i forskrift til opplæringsloven, den såkalte vurderingsforskriften, angående viktige prinsipper for undervisningsvurdering. Og der står det – jeg leser opp:

«Alle elever helt fra 1. trinn har rett til:

- å få vite hva som er målene for opplæringen, både kompetansemålene i læreplanene og læringsmål som er utviklet på den enkelte skole
- å få vite hva det blir lagt vekt på i vurderingen
- å få vurdert kompetansen sin i fag, orden og oppførsel
- å få begrunnet informasjon om sin kompetanse i fag og hvordan de ligger an i orden og oppførsel
- å få informasjon om hva de må mestre for å bli bedre i faget
- å vurdere egen kompetanse, eget arbeid og egen faglig utvikling
- en samtale med sin kontaktlærer om faglig utvikling minst en gang hvert halvår
- dialog med lærer om sin ikke-faglige utvikling
- å få halvårsvurdering uten karakter der lærer beskriver elevens kompetanse i fagene og som gir veiledning om hvordan de kan øke kompetansen sin
- å få halvårsvurdering uten karakter i orden og oppførsel.»

Grunnen til at jeg sier dette, er at det er viktig å ha klart for seg at det er ganske mye en elev har *rett* til i skolen når det gjelder tilbakemeldinger. Dette regelverket legger altså likevel ikke føringer for hvordan kompetansemålet skal bli nådd, eller for hvordan den enkelte skoles vurderingssystem skal utformes. Det er et profesjonelt ansvar for skoleeier og skoler, og det løses ulikt fra sted til sted. Det er punkt to.

Punkt tre: Et premiss i spørsmålet er at dette på en eller annen måte skal være forbudt fordi man omgår forbudet mot karakterer på barnetrinnet. Til det er det å si, for det første, at dette ble innført i Sandefjord kommune i 2012. Da var det en annen regjering, og jeg kan ikke se at den foregående regjeringen mente at dette var forbudt. Det andre er at det er altså ikke statsråden som vurderer om noe er forbudt eller ikke; det er fylkesmannen som behandler eventuelle klager.

Til slutt har jeg lyst til å si at det som har skjedd i Sandefjord nå, er at kommunen har sagt at de skal revurdere dette systemet. Jeg kan avsløre såpass mye uten å gripe inn i det lokale selvstyret, at det synes jeg høres klokt ut.

Ivar Odnes (Sp) [12:52:36]: Jeg takker for svaret. Jeg er jo også klar over dette med registrering og målstyring ellers som skal rapporteres, men her er det på et annet nivå. Jeg har her et eksemplar av en halvårsvurdering for 3. og 4. trinn på 65 punkter, som læreren her sier går ut over lærernes tid i klassen.

Statsministeren sa i sin nyttårstale at hun ønsker å legge til rette for at eleven skal møte drømmelæreren. Mener ministeren at dette skjemaveldet legger til rette for at denne

læreren skal komme videre i sitt arbeid og bli en drømmelærer?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:53:22]: Igjen vil jeg minne om at vi har lokalt selvstyre i Norge. Vi har lokale folkevalgte – politikere som folk kan møte i butikken, på barnas fotballtrening, på speideren – som er ansvarlige for disse delene av politikken i kommunen. Det er et prinsipp som jeg vet at Senterpartiet normalt er opptatt av.

Men jeg har lyst til å komme med et par generelle poenger, og det første er at det alltid er viktig å lytte til lærernes innspill. Lærerne er fagpersoner, og det er viktig å lytte til lærernes innspill. Det andre er at målstyring er et virkemiddel som må brukes med omhu. Mitt inntrykk er at det har – kanskje særlig de siste åtte årene – vokst frem et målstyringsregime som kombinerer det verste av to verdener, nemlig målstyring og en sosialdemokratisk trang til å regulere og styre i detalj. Det blir det etter regjeringens mening en ganske dårlig målstyring av, og derfor har vi satt i gang et forenklingsarbeid innen flere sektorer når det gjelder målstyring.

Ivar Odnes (Sp) [12:54:28]: Målstyringen – dette regimet – ble jo innført i 2003, under Bondevik II-regjeringen, og så har det eskalert.

Senterpartiet er selvsagt opptatt av lokalt selvstyre, men her går en enda lenger i å etablere sin egen domstol overfor de ansatte som ikke følger eget regelverk og eget forgoftbefinnende i kommunene. Jeg tror det er viktig å lytte til denne læreren her, og her sier jo også foreldrene noe, og det er kanskje også på tide at vi, på nasjonalt nivå, legger inn noen standarder, som jeg hadde håpet at ministeren ville kommentert noe mer.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:55:09]: For det første er jeg grunnleggende uenig i språkbruken til representanten når han sier at man etablerer en lokal domstol. Her har du altså et administrasjonsutvalg i kommunen, og så vidt jeg husker, er det de som har behandlet denne saken nå, og som også har sagt at disse lærerne skal få beholde jobben. Man har også sagt at man skal gå igjennom systemet, og jeg må igjen si at jeg synes det er en klok tilnærming. Men at det skal kalles en slags «domstol», at folkevalgte og et lokalt folkevalgt organ skal oppfattes som noe annet enn det, det er jeg grunnleggende uenig i.

Jeg mener vi *har* noen klare grenser å forholde oss til. Vi har en grense som sier at man ikke skal få karakterer i barnetrinnet. Den grensen kommer ikke til å bli flyttet med denne regjeringen, den kommer til å bestå, og det må man forholde seg til.

Hvis det er sånn at representanten, eller andre, mener at dette er en snikinnføring av karakterer, må man jo gjøre det på en skikkelig måte – da må man ha en god og grundig saksbehandling, og da må man eventuelt klage det inn til fylkesmannen, som så er rette instans for å avgjøre det. Hvis man ønsker å være seriøs som statsråd, så sitter man ikke og feller den type dommer i en spørretime.

Spørsmål 16

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [12:56:22]: Mitt spørsmål går også til kunnskapsministeren:

«Sandefjord kommune har nå innført nye skjemaer hvor de pålegger lærerne å lage egne målstyringsskjema på elevene. Lærerne reagerer og aksepterer ikke dette, nå risikerer de å bli sagt opp.

Er det slik at statsråden vil godta at lærere som sier ifra når kommunale pålegg går ut over deres virke som lærer, blir sagt opp?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:56:50]: Her virker det som det er en viss tematisk likhet i de forskjellige spørsmålene fra opposisjonen, og det er jo greit.

Jeg sier takk for spørsmålet. Jeg har selvfølgelig sett saken som har vært i Sandefjord. Jeg så at de to lærerne fikk varsel om oppsigelse, men jeg så også den videre utviklingen, som vi fikk beskjed om via mediene i går, om at det ikke blir noen oppsigelse. Jeg gjentar igjen at jeg tror det er en veldig klok tilnærming; jeg tror kommunen også gjør klokt i å høre på innspillene som har kommet fra foreldre og lærere, og se på dette systemet en gang til.

Når det er sagt, så er det ikke riktig for meg som statsråd å kommentere kommunale personalsaker, og jeg har heller ingen beslutningsmyndighet i kommunale ansettelsesforhold. Jeg har heller ikke registrert at Senterpartiet, Arbeiderpartiet eller SV ønsker at staten skal gå inn og ha beslutningsmyndighet i kommunale ansettelsesforhold. Dette er og skal være en sak mellom arbeidstaker og arbeidsgiver innenfor gjeldende arbeidsrettslige regler og avtaler.

Så har jeg sagt noe om de politiske sidene – nasjonalt – av saken, og da gjentar jeg: Det er ikke aktuelt for oss å gjøre dette til nasjonal politikk som vi skal påtvinge kommunene. Nei, vi kommer til å videreføre de mulighetene som ligger i dagens regelverk, som legger til rette for et visst lokalt skjønn for hvordan man skal gjennomføre målene i læreplanen, og det er de samme reglene som også den foregående regjering mente var fornuftige.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [12:58:24]: Jeg takker for svaret. Jeg er personlig veldig glad for at Sandefjord kommune har snudd i saken, for jeg tror ikke det er klokt å ha så omfattende styringsdokument som det her er snakk om, på såpass lave trinn. Jeg tror heller det er veldig lurt, som også statsråden sier, å lytte til hva lærerne sier, og lærerne har vært veldig tydelige. For jeg oppfatter et slikt regime for avkryssing som det er lagt opp til her, nærmest som en slags mistillit til lærerne og deres kunnskap i stedet for å bygge kunnskap og motivasjon. Hva mener statsråden om det?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:59:05]: Jeg må nesten – med fare for å være kjedelig – gjenta meg selv: Representanten spør ikke nå om min personlige mening; representanten spør om min mening som statsråd, som representant for regjeringen, og vi har ikke, offisielt, myndighet eller mulighet til å gå inn og detaljstyre hvordan

skolene skal oppnå denne typen kompetansemål, og det mener jeg heller ikke er ønskelig.

Når det er sagt, så gjentar jeg gjerne det jeg har sagt flere ganger, at jeg tror man har kommet et godt stykke på vei i Sandefjord. Jeg tror alltid det er klokt å høre på lærerne og høre på innspill fra foreldre. Det er en av grunnene til at jeg bruker mye tid både ute på skoler og sammen med lærernes organisasjoner for å få gode innspill. Jeg tror også det er klokt at man har et målstyringsystem som ikke er for omfattende, altså som rett og slett har noen klare og tydelige overordnede mål, men som ikke er for detaljert. Men dette er altså et generelt poeng.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [13:00:15]: Jeg liker det generelle poenget til ministeren, for jeg tror det er viktig at man får motivasjon, glede og kunnskapslyst inn i skolen. Det er viktig for elevens mestring å få dosert ut rett mengde kunnskap. Det tror jeg er kjempebra.

Jeg tror også at læreren må ha handlingsrom for å kunne følge opp den enkelte elev, for nettopp å få fram det beste i hver enkelt elev. Da må læreren ha tid til å være pedagog.

Derfor er mitt avslutningsspørsmål: Mener ikke kunnskapsministeren at vi sammen i Stortinget burde ha en gjennomgang av noe av det byråkratiet og rapporteringsregimet som ligger i skolen, og som jeg vet at mange lærere synes er et problem for nettopp å kunne ta seg av den enkelte elev?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:01:11]: Jeg mener ikke at vi trenger en gjennomgang. Nå er det på tide å gjøre noe.

I 2009 ble det etablert at det er for mange tidstyver i skolen. Lærerne rapporterer om at det har blitt en økende byråkratisering. Det har blitt for mye som tar tiden vekk fra det som er viktigst for læreren, nemlig tid med elevene og tid til å være lærer.

Vi har nå satt i gang en stor kartleggingsrunde. Vi må bare finne ut hvilke deler av rapporteringen vi skal angripe for å gjøre dette enklere. Men det er ikke slik at vi blir kvitt all byråkratisering eller all rapportering i skolen. Jeg er f.eks. sterk tilhenger av at vi skal ha nasjonale prøver, slik at vi har en mulighet til å sjekke hvordan kunnskapsnivået er på forskjellige skoler. Det kan være et viktig virkemiddel for lærerne.

Men denne regjeringen er helt tydelig på at vi ønsker færre tidstyver i skolen. Det behøver vi ikke å dvele noe mer ved. Det arbeidet er satt i gang for flere måneder siden.

Spørsmål 17

Kjersti Toppe (Sp) [13:02:21]: «Sandefjord kommune sin praksis der dei tvingar lærarar å gjennomføra ei omfattande målstyring med pålagde halvårsevalueringar av alle elevar, har vekt reaksjonar. Lærarar rapporterer at dei bruker opp mot 50 timar kvart halvår på denne evalueringa. I regjeringserklæringa står det om å satsa på lærarane og at regjeringa vil «forenkle og redusere omfanget av unødvendig byråkrati og rapporteringskrav».

Meiner statsråden at målstyringa som skjer i Sandefjord og i andre kommunar, er å satsa på læraren og redusera byråkrati?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:03:00]: Jeg vil takke for spørsmålet.

Jeg gjentar igjen at jeg mener den løsningen som man har kommet frem til i Sandefjord nå, virker å være klok. Jeg er en tilhenger av lokalt selvstyre. Det mener jeg er et viktig prinsipp.

Jeg mener også at målstyring må brukes med omhu. Den generelle veksten man har sett, ikke bare i overordnede målkrav, men også i ekstremt detaljerte og til dels motstridende målstyring som har vokst frem særlig de siste åtte årene, mener jeg har vært negativ. Det er et mål at man skal ha klare og tydelige styringslinjer. Målstyring kan være fornuftig på mange områder, men da må det være moderat målstyring.

Jeg gjentar igjen det som ble sagt i svaret på det forrige spørsmålet, nemlig at i rapporten fra Tidsbruksutvalget som kom i 2009, rapporterer lærerne om at de bruker for mye tid på oppgaver som ikke er direkte relatert til undervisning. De mener altså at det har blitt mer byråkratisering i skolen. Noe av det har staten ansvar for. Noe av det har kommunene ansvar for. Noe av det kan ha opphav i skolen selv.

Denne regjeringen holder nå på med å kartlegge og finne ut hvilke tidstyver vi kan ta bort, og det er et soleklart mål at lærerne skal få mindre byråkrati å forholde seg til, og at de skal få mer tid til elevene. Jeg kan ikke love at det ikke blir noen mål, noen skjemaer å fylle eller noen kontroll, men jeg kan si at arbeidet med å få ned antallet tidstyver er vi godt i gang med, lenge før denne spørretimen også.

Kjersti Toppe (Sp) [13:04:42]: Eg vil først takka for svaret.

Det vert ein diskusjon om det lokale sjølvstyret opp mot kva for ansvar som ligg til Stortinget og regjeringa. Eg ser i innstillinga til stortingsmeldinga Tid til læring at Høgre saman med Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre – den gongen opposisjonen – skriv:

«Disse medlemmer vil understreke at hovedutfordringen i forhold til tidstyvene i skolen – slik disse medlemmer ser det – ikke primært ligger på lokalt nivå, men at staten har et hovedansvar i denne sammenheng.»

Slik sett er eg glad for at kunnskapsministeren no er tydeleg på at ansvaret for å få mindre rapportering og mindre byråkrati ligg til regjering og kunnskapsminister, som eit overordna ansvar.

Eg vil spørja igjen: Kva konkret tenkjer kunnskapsministeren å gjera for å følgja opp det som står i regjeringsplattforma, for å redusera byråkratiet i skulen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:05:49]: Takk for spørsmålet.

Det vi konkret gjør nå, er at vi har satt ned en arbeidsgruppe som skal jobbe hurtig. De skal komme med ende-

lig rapport innen desember 2014. Vi håper også å kunne få noen resultater derfra før det som skal identifisere tids-tyver.

Vi kommer også til å be kommunesektoren, skolene og lærerne om innspill til hvilke tidsstyver som kan tas bort. Vi kommer til å gå kritisk gjennom rapporteringsrutiner som er der fra statens side, for å se om vi ber om noen ting flere ganger.

At dette er mulig, har jo helseminister Bent Høie vist til fulle da han – på samme måte og med samme innstilling som denne regjeringen har, nemlig om at vi skal ha en fornuftig målstyring, men ikke unødige byråkratisering – gikk gjennom målstyringen av helsesektoren og fant ut at der kunne antallet mål reduseres kraftig ved å få tydeligere og bedre mål. Én av tingene man gjorde, var bl.a. at staten sluttet å be om de samme tingene flere ganger. Det er ambisjonen også i denne sektoren.

Kjersti Toppe (Sp) [13:06:49]: Eitt av innspela frå Tidsbruksutvalet, som var opphavet til stortingsmeldinga, var at dei foreslo at nasjonale myndigheiter måtte tydeleggjere nasjonale krav til kartlegging og dokumentasjon, i tillegg til at skuleeigarar måtte vera tilbakehaldne med å setja lokale krav til dokumentasjon utover forskriftene i opplæringslova. Bakgrunnen var nettopp det som denne saka i Sandefjord illustrerer, nemleg at mange kommunar innfører egne krav til kartlegging og dokumentasjon utover dei nasjonale krava, noko som fører til at lærarar ikkje får tid nok til kjerneoppgåvene.

Er dette forslaget frå Tidsbruksutvalet noko som kunnskapsministeren vil vurdere i det arbeidet som han no varslar at regjeringa vil gjera?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:07:46]: Det er det absolutt. Samtidig vil jeg understreke at jeg ikke synes vi skal lage en nasjonal mal for f.eks. hvordan man skal oppfylle i detalj alle de rettighetene som elever har til å få tilbakemelding. Der mener jeg det er fornuftig at man har lokal variasjon og lokal mulighet på skolene til å gjøre dette på forskjellige måter. Man kan jo bare tenke seg: Noen mindre skoler vil kanskje i større grad kunne gjøre dette muntlig, for det passer bedre i én kommune. Mens en større skole i en større kommune vil kanskje ha større behov for å skriftliggjøre deler av dette.

Igjen: Man må naturligvis lytte på råd fra lærere og foreldre, og så må man finne gode og fornuftige måter å gjøre dette på, og det mener jeg mange kommuner i dag gjør. Jeg har ingen planer om å endre regelverket, verken for å påtvinge dem én bestemt måte å gjøre det på eller for å redusere den lokale handlefriheten som finnes i dag.

Spørsmål 18

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:08:57]: «Sandefjord kommune har innført regler hvor de pålegger lærerne å lage egne målstyringskjema på elevene. Lærerne har reagert på dette pålegget og risikerer nå repriman-

de fra kommunen. Den største utfordringen i offentlig virksomhet er å utvikle en bedre ledelse og ledelseskultur.

Mener statsråden at det som skjer i Sandefjord, bidrar til dette?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:09:21]: Jeg sier takk til representanten Lundteigen for spørsmålet.

Jeg er nok ikke enig i at den største utfordringen i offentlig sektor er å utvikle en bedre ledelse og ledelseskultur. Den største utfordringen i offentlig sektor er å levere gode tjenester til innbyggerne: gode helsetjenester, god skole, pleie for de eldre og den typen ting. Det er de største utfordringene.

Jeg er enig i at god ledelse og god ledelseskultur er viktig, men jeg har ingen forutsetninger som statsråd til å gå inn og vurdere ledelseskulturen i Sandefjord kommune basert på medieoppslag. Kravene og forventningene til skoleledelsen har økt de siste årene, både som følge av ambisjonen i Kunnskapsløftet om å utvikle skolen som en lærende organisasjon og de mange forventningene samfunnet har til skolen. Igjen mener jeg at vi skal ha tydelige nasjonale satsinger på kunnskap og kvalitet. Vi setter nå i gang tidenes største lærerløft for å gi etter- og videreutdanning, sånn at gode lærere kan bli enda bedre, men samtidig mener jeg vi skal beholde den muligheten man har i dag til at kommuner kan løse disse oppgavene på litt forskjellig måte.

Jeg vil bare understreke, siden representanten Lundteigen tar opp skoleledelse, at vi bruker også midler på å styrke nettopp skoleledelsen. I tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet, altså den nye regjeringens forslag, utvidet vi rektorutdanningen fra 400 til 500 plasser. Det er en direkte investering i en bedre skoleledelse som denne regjeringen har gjort, som forhåpentlig også vil gi bedre kvalitet på skolene rundt om i kommunene.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:11:11]: Jeg har lest Tidsbrukutvalgets innstilling av 15. desember 2009, og jeg har lest merknadene fra komiteen til Meld. St. 19 for 2009–2010 som ble avgitt 17. februar 2011, og det som framstår der, er at det er for lite poengtert. I Tidsbrukutvalgets rapport sies det:

«God ledelse framstår som den viktigste forutsetningen for god tidsbruk i skolen. Det gjelder både skoleledelse og klasseledelse.»

På dette området, som på flere områder, synes jeg det er for liten grad av overhøyde og kraftsamling. Det som det må kraftsamles om innenfor skolen for å få en god ledelse, er møtet mellom elev og lærer. Det er møtet mellom elev og lærer som alt skal ha som fokus. Det er det møtet som skal bli bedre. Det er det møtet som skal gi ungdom en bedre forutsetning for å bli gagns mennesker. Er ikke en slik poengtering, en slik ledelse, poenget? Det er det som gir kvalitet.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:12:16]: Det er vanskelig å være uenig med representanten Lundteigen i

at både kraftsamling og forholdet mellom lærer og elev og god ledelse er utrolig viktig for kvalitet i skolen. Så er spørsmålet: Hva gjør man så med det?

Det denne regjeringen har gjort, er å sette i gang et stort videreutdanningsløft. Etter at det har skjedd lite disse foregående åtte årene, setter vi inn et stort etterutdanningsløft – over 300 mill. kr ekstra til det – som vil gjøre at tusenvis flere lærere kommer til å få muligheten til faglig påfyll. Vi styrker rektorutdanningen. Vi kommer til å fortsette, ikke bare med individuell etter- og videreutdanning, men med tiltak for å bygge lag på skolen, sånn at man har en mulighet til å lage nettopp de gode faglige miljøene lokalt på den enkelte skole, som vi vet at kvalitet er helt avhengig av. Jeg er heller ikke redd for å si at skoleeierne – mange steder – må ta en mer aktiv rolle. Kommunen og fylkeskommunen er skoleeier, og det innebærer et større ansvar enn bare å diskutere skolestruktur.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:13:22]: Videreutdanning er avgjørende viktig, men som Utdanningsforbundet sier i sitt dokument fra valget i 2013:

«Vi trenger gode skoleledere som kan tolke lovverket og filtrere pålegg på en slik måte at det kommer egne elever og lærere til gode.»

Etter min vurdering er dette godt sagt.

Statsråden sier at han skal gå vekk fra detaljene i målstyring, den skal brukes med omhu. Vi snakker om grunnskolen. Det kan måles og lages mange ting her, men kjernen er jo at ungdommen skal få rett til oppfølging. Hvordan en får oppfølging, vil jo avhenge av den enkelte. Jeg er overrasket over at statsråden ikke tar skrittet fullt ut og sier at målstyring brukt på barn i barneskolen ikke er egnet, slik han tidligere sa at elever og sko var to forskjellige ting – man måtte ha ulike systemer. Her snakkes det om å bruke skjønn og grovt vett ut fra den kompetanse lærerne har.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:14:28]: 17 pst. av guttene, basert på en undersøkelse som ble gjort for noen år siden, går ut av grunnskolen uten å kunne lese og skrive skikkelig. De er det man kanskje vil kalle funksjonelle analfabeter. Et mål er at alle elever som går ut av den norske grunnskolen, skal kunne lese og skrive ordentlig. Det er fornuftig målstyring. At man har klare faglige krav til hva skolen skal gjøre, er målstyring.

Så er jeg ikke tilhenger av at man skal gå tilbake til det systemet man hadde under en del tidligere regjeringer – for noe over ti år siden – hvor man også hadde detaljert styring på hvordan lærerne og hvordan skolen skulle nå disse målene. Det tror jeg ikke er fornuftig. Men jeg mener at det å ha klare og tydelige læringsmål er viktig for skolen, det er viktig for politikerne, og det er viktig for demokratiet nettopp fordi at om man skal ha gode skoleeiere, må man også ha innsikt og informasjon om hva som foregår i skolen. Men målstyring må selvfølgelig, som alt annet, brukes med omhu.

Spørsmål 19

Christian Tynning Bjørnø (A) [13:15:43]: «Sandefjord kommune har fått mye oppmerksomhet for måten de måler elevene på. Kommunen har innført et vurderingssystem der elevene fra 1. til 10. klasse deles inn i en tredelt skala etter ferdigheter. Vurderingssystemet er svært omstridt blant elever, lærere og foresatte. Flere lærere og foresatte boikotter systemet, og to lærere har fått reprimander for «ordrenekt». Mange mener at skjemaene fører til en unødvendig byråkratisering, og at det virker demotiverende på lærere og elever. Statsråden har i tilknytning til denne saken sagt at slike vurderingssystem ikke er en del av regjeringens nasjonale politikk.

Vil statsråden gripe inn dersom det viser seg at flere kommuner har innført/vil innføre lignende vurderingssystemer i skolen?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:16:22]: Takk for spørsmålet.

Representanten har helt rett i at vurderingssystemet som er innført i Sandefjord kommune, ikke er en del av regjeringens politikk. Jeg gjentar igjen: Vi har ingen planer om verken å tvinge kommuner til å vurdere elevene på en bestemt måte eller å stramme inn og skjerpe inn dagens regelverk. Men det er ikke fordi Kunnskapsdepartementet har gjort en kvalitativ vurdering av systemet, men rett og slett fordi det ikke er regjeringens politikk, slik det heller ikke var den tidligere regjeringens politikk å styre skolars og skoleeieres pedagogiske aktivitet. Regjeringen ønsker i stedet å bygge opp under lærernes profesjonelle ansvar.

Christian Tynning Bjørnø (A) [13:17:08]: I læringsplattformen står det at regjeringen vil kartlegge læringsresultatene gjennom hele skoleløpet og sikre full åpenhet om resultat på skolenivå.

Mitt spørsmål til kunnskapsministeren blir: Når og hvordan vil regjeringen gjennomføre dette? Og kan statsråden love at dette ikke betyr flere åpne rangeringer, flere skjemaer, flere kartlegginger og mer nivådeling i norsk skole de neste årene?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:17:38]: Det var tre spørsmål. Det første spørsmålet dreier seg om å ha en systematisk kartlegging av elevenes læring gjennom hele skoleløpet. Vi har nasjonale prøver. Regjeringen har ikke tenkt å avskaffe dem. Vi vil eventuelt vurdere plasseringen av dem, men det vil vi komme tilbake til.

Til det andre spørsmålet: Som representanten helt sikkert vet, er jo resultatene fra de nasjonale prøvene offentlige i dag. Basert på offentlighetsloven kan hvem som helst sende en e-post og få utlevert full oversikt over resultatene fra hver eneste skole. Så er det heldigvis sånn i et liberalt demokrati at staten ikke bestemmer hva som skal gjøres med denne informasjonen. Jeg har sagt – og sier gjerne igjen – at å lage nasjonale kartlegginger er meningsløst, men vi kan altså ikke forby avisene å lage den type kartlegginger, heller ikke i dag. Det kunne vi heller ikke i 2012,

vi kunne det ikke i 2009 og heller ikke i 2006. Det er også grunnen til at det i alle disse årene har vært noen få medier som faktisk har laget denne type kartlegginger.

Spørsmålet om nivådifferensiering får jeg eventuelt komme tilbake til.

Christian Tynning Bjørnø (A) [13:18:40]: Jeg tror jeg må stille spørsmålet en gang til. Kan statsråden love at det ikke blir flere åpne rangeringer, skjemaer, kartlegginger og nivådeling i norsk skole de neste årene?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [13:18:52]: Jeg forstår ikke spørsmålet. Jeg svarte på spørsmålet. Jeg kan legge til to ting. Det ene er at det vi kommer til å gjøre fra høsten 2014, er å endre dagens ordning, hvor du er nødt til å sende en e-post til Utdanningsdirektoratet for å få utlevert all informasjonen, til et system hvor informasjonen kommer til å ligge ute på Internett, sånn at også f.eks. foreldre har mulighet til å gå inn og sjekke. Vi kommer til å

gjøre det på en måte som ikke legger til rette for rangering. Gjennom den løsningen kommer det heller ikke til å være mulig – på datasiden – til å rangere skolene. Det vi ikke kan garantere, er at noen ikke har lyst til å sette seg ned, gjennomgå, skrive ned for hånd alle resultatene fra alle skolene i Norge og så lage en rangering. Det kan ikke staten gjøre noe med – heldigvis.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [13:19:43]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.20.
